БУРЯАД ОРОНОЙ МАЙН НЭГЭН

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hэ гарана | № 103 (13592) | 1974 оной майн 2, четверг | Сэн 2 мүнгэ

АЖАЛША АРАДАЙ ЖАГСААЛ

Империализмда эсэргүү, эб найрамдалай, демократиин, социализмын түлөө тэмсэлдэ ажалшадай уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын үдэр — Майн Нэгэн мандаха болтогой! — КПСС-эй ЦК-гай энэ зоригжуулхы уряа доро совет оронной ажалшад Майн Нэгэнэйнгээ заншалта hайндэрые тэмдэглэжэ байна. Үсэгэлдэр хотын түгэс улаан тугуудые намилзуулhан, жаргал дүүрэн зориг түгэс совет хүнүүдэй батаар жагсаhан колоннонууд зэргэшэн, хото городуудайнгаа, хүдөө тосхонуудайнгаа уужам үргэн талмай дээгүүр hүр хүсэтэйгөөр ажалай, илалта, амжалта тухайгаа Коммунис партидаа, Эхэ орондоо элидхэбэ.

Совет арадта КПСС-эй Централъна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Майн Нэгэнэй амаршалгые бүхы совет хүнүүд баяр баясхалантайгаар, омог дүүрэнээр хүлеэн абаад, саашадаа улам ехэ амжалта, илалта туйлажа байхаар зоригжоо.

Совет оронной Майн Нэгэн — дэлхэйн ажалша бүхы арадтай, империализмда эсэргүүсэдэг, национальна, социальна талаараа сүлөөрхын түлөө тэмсэдэг бүхы патриодуудтай манай оронной ажалшадай hаналаа нэгэдэлгын, эблэлгын, туhаламжын үнэмшэстэй, эли тодо, hүр хүсэтэй харуулга болоо. Пролетарска интернационализмда хэлсэгүй үнэн сэхэ байдаг совет ажалшад мүнөө жэлэй Майн Нэгэндэ хэзээ хэзээнэйхиhээ ехэ илалта, амжалта туйлаа гэжэ бүхы дэлхэй мэдэрнэ. Вьетнамдахи дайн сэдэн болюулагдаа, Дүтын Зүүн зүгтэхи хёмороон зогсоогдоо, Европодохи, мүн бүхы дэлхэй дээрэхи түгшүүрилтэ байдал hуларжа эхилээ.

Уласхоорондын байдалай нимэ ехэ эрьелтэдэ Советскэ Союзай Коммунис партиин, совет арадай оруулhан хубитань бүмбэрсэг дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы арадууд омогорхон байна.

Зүгөөр манай бүхы түүхэтэ илалтанууднай совет хүнүүдэй шэн габьяата ажалаар шэрээгдэдэг юм гэжэ ажалша бүхэн ойлгодог. Тиимэhээл ниитынгээ ажал эрхимээр дүүргэхэ, парти, правительствынгаа үгэhэн түсэб, даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ мэргэжэл шадабаряа, оюун ухаагаа, эдэбхи үүсхэлээ зорюулдаг гээшэ. Энэ ушарые манайшье республикын ажалшадай баатар ажалай үрэ дүнгүүдээр баталжа болохо.

Юhэдэхи түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй эхинhээ Буряад оронной ажалшад баатар ажалай үльгэр жэшээ харуулжа байна. Һарын, кварталай түсэбүүд амжалтатайгаар дүүргэгдээ, тиихэдэ табан жэлэйнгээ түсэбые мүнөө дүүргэгшэдэй, социалис мүрысөөнэй манлайда ябагшадай тоо үдэрhөө үдэртэ гэхээр олошорно. Промышленностиин, транспортын, барилгын предприятинуудта, колхоз, совхозуудта эгээн ехэ ажалай бүтээсын түлөө, продукциин эрхим шанарай түлөө, үйлэдбэриин зардалые хямдаруулхын түлөө бүгэдэ арадай хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Эдэ үдэрнүүдтэ хүдөөгэй ажалшад хабарайнгаа тарилга эхилбэ. Энэ ушар манай орондо хабарай hайндэр, ажалай hайндэр, Майн Нэгэнэй hайндэр болодог юм. Ороohо таряа ехээр ургуулжа, адууhа малаа олоор үдхэжэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ, хүн зонойнгоо ажаhуудал hайжаруулхаhаа, Эхэ оронойнгоо баялиг арбадхахаhаа ондоо hайн hайхан hайндэр гэжэ юу байха!

Мүнөө юhэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ ороод байнабди. Энээниие бэелүүлгэ социалис обществын, саашалан түгэлдэр хүгжэлтэ, совет хүнүүдэй баян дэлгэр, соёлтосон байдалай ургалта хангахын, түсэбтэ табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын, коммунис байгуулалтын шэнэ зорилгонуудые шиидхэхын тула эрдэм, техникын шэнэ шэнэ туйлалтануудые саг үргэлжэ шудалха, үйлэдбэриин шэнэ нөөсэнүүдые бэдэрхэ ба ашаглалгада оруулха, хүтэлбэрилгэ, түсэблэлгэеэ саг үргэлжэ нарижуулан hайжаруулха, продукциин шанар улам hайжаруулха, ажалай бүтээсын таhалгаряагүй ургалта туйлаха хэрэгтэй. Эдэ зорилгонуудые шиидхэлгэ арадай ажахын бүхы hалбаринуудтахи хүдэлмэрилэгшэдэй оролдолго хүсэлэнгүүдhээ, ажалшадай коллективүүдэй эмхидэлhээ, совет хүн бүхэнэй ажалдаа шадамар бэрхээр, үнэн сэхээр хандалгаhаа дулдыдаха байна.

Энэ жэлдэ Майн hайндэр социалис Эхэ оронойемнай ехэ тэмдэглэмшэгтэ ушар хэрэгтэй, бүгэдэ арадай үшөө нэгэ hайндэртэ бэлэдхэлэй оршон байдалда үнгэржэ байна. Гүрэнэй түрүүшынгөө дээдэ орган — СССР-эй Верховно Соведтэ hунгалта үнгэргэлгэ социалис демократиин мандажа байhанай, Совет оронной олон ондоо үндэhэ яhатанай hаналаа нэгэдэлгын, бата жагсаалай, парти арад хоёрой эбдэршэгүй нэгэдэлэй, пролетарска интернационализмын бэелhэн гэршэ болодог. Энэ hунгалтые республикымнай ажалшад ажалай, политическэ туйлай ехэ дэбжэлтээр угтана. Ажалшадай социалис мүрысөөнэй дүлэн үргэноэр бадаржа, эдэбхи үүсхэл дэлгэрнэ, hунгагшад партидаа, Эхэ орондоо үнэн сэхэ байhанаа мэдүүлнэ. Һунгалтын урда болоhон ажалшадай суглаанууд эрхим хүбүүд, басагадаа депутадта кандидадуудаар дэбжүүлээ. Тиихэдээ нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдые, ажалай түрүүшүүлые нэрлэнэ. Буряадай ажалшадай зүгhөө Хурамхаанай эрхим хонишон Ц. А. Дашиева, Сэлэнгын түрүү хонишон Ж. Б. Санжиев, хүдэлмэришэн ангиин зүгhөө Е. М. Мацуков, Хүйтэнэй харуулшан П. В. Трифонов, врач О. М. Омбоева болон бусад эрхим хүбүүд, басагад нэрлэгдээ. Коммунистнуудай, партиинабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй үшөө ехэ илалта, амжалта энэ hунгалтын асархань дамжаггүй.

Мүнөө Майн Нэгэниие hайндэрлэжэ байхада, совет хүнүүд ажалайнгаа амжалта тухайгаа, политическэ нэгэдэл тухайгаа Эхэ орондоо элидхэхэ зуураа, саашадаа дүүргэхэ зорилгонуудаа, хараа бодолоо элирхэйлнэ. «Табан жэлэй түсэбые — болзорhоонь урид!», «Тодорхойлхы жэлдэ — габшагай ажал!», «Ехэ, шанар hайнтай, үнэгүй продукциин түлөө!», «Эгээн ехэ ажалай бүтээсын түлөө!» гэhэн уряа доро хүдэлхэ, хэлэhэнээ хэрэгээрээ баталха гэhэн хүн зоной халуун эрмэлзэлгые мүнөөдэр хаа хаанагүй үзэжэ, хаража байнабди.

КПСС-эй XXIV съездын, партиин ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые, Алма-Атада, мүн комсомолой XVII съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ соо найруулагдаhан гайхамшагта хараа бодолнуудые, тодорхой зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ байhанаа Майн Нэгэнэй демонстрацида хабаадагшад мэдүүлбэ.

Марксизм-ленинизмын туг доро, Коммунис партиин хүтэлбэри доро коммунизмын илалта тээшэ урагшаа! — гэжэ совет арад мэдүүлнэ.

Майн Нэгэнэй hайндэртэ зорюулагдажа, Улаан-Үдэдэ болоhон ажалшадай демонстраци

Улаан-Үдын Соведүүдэй талмай... Эндэ үсэгэлдэр Уласхоорондын ажалшадай hаналаа нэгэдэлгын hайндэртэ—Майн Нэгэндэ зорюулагдаhан ажалшадай демонстраци болобо. Соведүүдэй талмай hайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Хайшаашье хара—улаан тугууд, уряа лозунгнууд, транспарантнууд... Ажалшадай hайндэрэй демонстрацида суглараагшад угаа хүхюутэй.

Үглөөнэй 10 час... Партиин Буряадай обкомой бюрогой гэшүүд, партийна, совет органуудай хүтэлбэрилэгшэд трибуна дээрэ гарана. Ирагуу hайхан хүгжэм hүр жабхалантайгаар зэдэлнэ. Улаан-Үдэ хотын hургуулинуудай hурагшад ажалшадай hайндэрэй демонстраци нээгээ.

Соведүүдэй талмай дээрэ болоhон демонстраци тухай репортаж энэ номеройемнай гурбадахи хуудаhанда уншагты.

ОЛОНОЙ ХҮСЭ ЭЛСҮҮЛЭН...

Аяар бүри февраль hарын эхеэр, хамтынгаа суглаан дээрэ үнгэрhэн жэлэйнгээ дүнгүүдые согсолжо, байгша онойнгоо түсэб, зорилгонуудые хараалха үедөө Гааргын совхозой таряашад, луговодууд саашадаа тарялан, сабшалан болон бэлшээриингээ газарай үрэжэлые hайжаруулжа, тогтууритай баян ургаса абадаг болохо тухайгаа дэлгэрэнгыгээр [illegible] шэн хэлсээ бэлэй.

Энэ суглаанай hүүлээр уданшьегүй лугомелиоративна отряд эмхидхэгдэжэ, үнинэй механизатор Мунко Хаданович Самбилов хүтэлбэрилэгшөөр томилогдоо hэн. Бүхыдөө «Беларусь» түхэлэй 6, нэгэ гэнжэтэ трактортай тус отряд уридшалан зохёогдоhон түсэбэйнгөө ёhоор ажалаа эхилжэ, гүүртэ, отарануудай газаа обоологдоhон наг шэбхэ даалгагдаhан сабшалан дээрээ гаргажа захалаа юм.

Тэрэ гэhэнhээ хойшо тэбхэр хоёр hара үнгэршоо. Мүнөө дурсагдагша отрядай механизаторнууд сабшалан, бэлшээриин газарай, үрэжэл hайжаруулха талаар горитой хүдэлмэри хэhэн байна. Жэшээлбэл, энэ хугасаа соо отрядай гэшүүн Мухалта, Олтирог, Түнгээн гэжэ газарай сабшалан дээрэ 2200 тонно наг шэбхэ зөөжэ гаргаад, гидротехническэ түхеэрэлгэнүүдыень заhабарилжа захалбад.

Республика дотор сабшалан, бэлшээри болон тарялангай газар hайжаруулха габшагай хоёр hарын hаял соносхогдоод байхада, Гааргын совхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд хоёр hарын туршада сабшалан, тарялангай үрэжэл hайжаруулха хүдэлмэриин түсэб зохёожо, лугомелиоративна отряд, звенонуудтаа, луговодуудтаа танилсуулаа юм. Тиигэжэ габшагай хоёр hарада тарялан, сабшалан дээрээ 5000 тонно наг шэбхэ гаргажа, 440 гектарта 100 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа, 120 гектар сабшаланда үтэг хэжэ, хүбхэнтэhэн 420 гектар сабшалан борнойлхо түсэб хараалаа hэн. Тэрэшэлэн 200 гектарай хүрьhэ соолжо, 31 гектар газарта дисковани хэхэ ба 25 гектарай болдог, hөөг бургааhа отолжо сэбэрлэхэ, 120 гектар сабшалангай шулуу шохой суглуулха, гидротехническэ 4 түхеэрэлгэ шэнэдхэн заhабарилха, 600 гектар сабшалан бүлүүр станцяар уhалха зорилго табибад. Мүн 420 гектар хахалагдаhан газар, 350 гектар сабшалан гол горхоной уhаар ундалуулагдажа, 48 мянган hургааг отолжо бэлдэхэ, 160 гектарай сабшалан хорёолхо.

Эдэ бүхы хүдэлмэреэ саг болзортонь бэелүүлхын түла мүнөө совхоздо ехэхэн ажал ябуулагдажа байнхаа. Совхозой ахамад агроном Степан Андреевич Батлаевай мэдүүлhэнэй ёhоор, энэ ажахыда «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Могойтын отделениин механизаторнууд горитой туhаламжа үзүүлнэ. Юумэ ашаха түхеэрэлгэтэй тэдэнэй 4 трактор тус ажахын поли дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа байна. Хоёр hарын туршада энэ отделениин механизаторнууд Хүнтэйн 90 гектар тарияландa минеральна үтэгжүүлгэ оруулха түсэбтэй.

Энээнhээ гадна сабшалан дээрээ культуртехническэ хүдэлмэри нилээд ябуулагдана. Һүүлэй мэдээгээр совхозой луговодууд бүхыдөө 50 мянган кубометр тошо халяагаад, наг шэбхэ шадал зэргээрээ зөөжэ байна.

Тиихэдэ совхозой партийна, комсомолой, профсоюзна организацинууд хирэ-хирэ болоод лэ хамтын воскресник эмхидхэжэ, сабшалан, тарялангай үрэжэл hайжаруулагшадта горитой туhаламжа үзүүлнэ. Жэшээлбэл, тээмэндэ хамтын хүсэн элсүүлэгдэжэ, воскресникгтэ хабаадалсаhан 80 гаран хүн гурбан үдэрэй туршада Түнгээнэй уhалууриин hубаг, хаалтануудые, хаалта боолтонуудые заhабарилhан, шэнэ хобоонуудые барижа табиhан байна. Эндэ гол түлэб совхозой хүдэлмэришэд, Гааргын дунда hургуулиин ахалагша классуудай hурагшад хабаадалсахадаа, яhала эрштэйгээр ажаллана. Жэшээлбэл, совхозой хүдэлмэришэд Гарма Гомбоев, Борис Базаров, Даша Будаев, Цыренжап Хорганов гэгшэдэй хүдэлмэри онсо тэмдэглэлтэй.

В. ГАРМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Хурамхаанай аймаг.

ТҮРҮҮ АРГАДА—ҮРГЭН ХАРГЫ

Хүрьhэндэ аммиагай уhа оруулхада, ургасань хараа байса дээшэлдэг гэжэ бултанда мэдээжэ. Энээн тушаа ямаршье арсалдаан гарадаггүй. Харин шэнгэн энэ үтэгжүүлгые хүрьhэндэ ямар түхеэрэлгээр, хэды шэнээн гүнзэгыдэ, ямар аргаар оруулхада, эгээн ехэ ашаг үрэтэйб гэhэн асуудалда зарим агроном, инженернүүд адли hанал бодолтой байдаггүй. Тиимэhээ энэ жэлэй март hарын эхеэр Мухар-Шэбэрэй аймагай хүдөө ажахын управлениин болон колхоз, совхозуудай ахамад инженернүүд Эрхүүгэй областиин хэдэн ажахынуудта айлшалжа, аммиагай уhа хүрьhэндэ оруулжа, баян ургаса абадаг дүршэлтэйнь танилсажа ерэhэн юм. Хүршэ областиин механизаторнуудай түрүү онол аргые бүгэдын шадабари болгохо зорилготойгоор «Забайкалец» совхоздо тиимэ түхеэрэлгэнүүд зохёогдоо.

Аймагай хүдөө ажахын управлениин, колхоз, совхозуудай ахамад инженер, агрономууд, тракторна таряан ажалай бригадын бригадирнууд культиватор, лущильнигта тодхогдоhон тусхай түхеэрэлгын, «ГАН 8», «ГАН-16» түхэлэй насосоор хүрьhэндэ аммиагай уhа оруулха онол арга шудалаа.

Шэнгэн энэ үтэгжүүлгэ хүрьhэндэ оруулха нимэ агрегадууд мүнөө ажахы бүхэндэ түхеэрэгдэжэ байнхай. Аммиагай уhан хүрьhэндэ гектарай 300 килограмм хүртэхөөр 8—12 сантиметр гүнзэгыдэ оруулагдана. Аммиагай уhа хүрьhэндэ культиватораар оруулхада, ургасань гектарай 3 центнерээр, лущильнигаар — 5 центнерээр дээшэлдэг гэжэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл гэршэлнэ. Үтэгжүүлгэ оруулhанайнгаа hүүлээр газараа заатагүй борнойлхо, нойтон модон мухарюулгаар жэгдэлхэ хэрэгтэй.

Мүн семинарта хабаадагшад «сибириин волосонец» гэжэ олон жэлэй ногоо тарижа ургуулха агротехникэтэй танилсаа. Мүнөө жэлдэ аймаг дотор олон жэлэй ногоо тарилга хоёр дахин шахуу ургэдхэгдэжэ, 6.000 гектарта хүрэхэ юм. Мүнөө ажахынуудта «сибириин волосонец» ногооной 400 центнер үрэhэн асарагданхай. Ороohоной сеялкээр тарилга хэгдэхэ. Тиихэдээ сеялкын хаирсаг дотор утаашань тусхай hэлюур тодхогдодог. Тэрээгээр ногооной үрэhэн hэлюурдүүлжэ, газарта унадаг. Тарилгын хойноhоо заатагүй борнойлхо, нойтон модон мухарюулгаар жэгдэлхэ юм. Эгээн шухалань юуб гэхэдэ, үрэhэн шиг ехэтэй хүрьhэндэ таригдаха зэргэтэй. Бороогой орожо байхада тарибал, бүришье hайн. Хуурай шоройдо тарибал, юуншье ургахагүй, хойто жэлыньшье гарахагүй. Апрелиин 20-hоо майн 5—6 хүрэтэрхи болзорто тарилга хэбэл, эгээн hайн гэжэ агрономууд тоолоно. Гектар бүридэ 20 килограмм үрэhэн таригдаха юм.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

БАЙГАЛ-АМАРАЙ БАРИЛГАШАДЫЕ УГТАЛГА

— Казахстанай гү, али Алтайн тала дайдада шэнэ газар хахалалга, шэнэ газар ашаглалга дүүрээдүй... Тодорхойлхын тула бэлдэгдэжэ байhан проектнүүдэй нэгые нэрлэхэмни. Энэмнай бүхы Зүүн Сибирь ба Алас-Дүрнын дайдаар hэтэ зурын гараха «Байгал-Амар» гэhэн түмэр замай магистраль мүн, — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев Алма-Атада болоhон суглаан дээрэ хэлээ бэлэй. Тэрэ гэhээр тиимэшье ехэ саг үнгэрөөгүй. Харин шэнэ барилгада хабаадалсаха дуратайшуул орон дотороо барагдашагүй олон байба.

Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союзай XVII съездын делегадууд Байгал-Амарай түмэр замай барилгые бүхэсоюзна габшагай барилга гэжэ соносхоод, барилгашадай түрүүшын отрядые эмхидхэбэ. Залуу барилгашад ВЛКСМ-эй XVII съездын путёвкотойгоор энэ барилгада ерэжэ эхилбэ.

Майн hайндэрэй үедэ Улаан-Үдын түмэр замай вокзал дээрэ ехэ хүлгөөтэй байгаа. Республикымнай ниислэлэй завод, фабриканудай, hургуулинуудай түлөөлэгшэд эндэ олоор сугларанхай, хүхюун соготойгоор дуу дуулалдан, шог зугаа дэлгэнэд. Эдэнэр Байгал-Амарай түмэр зам барихаяа ерэжэ ябаhан түрүүшын барилгашадые угтана.

— 14-дэхи поезд түмэр замай вокзалда дүтэлжэ ябана, — гээд, дикторэй радиогоор соносхоходо, сугларагшад бүришье хүлгэшэбэ. Уданшьегүй пассажирска поезд ерэбэ. Вагонуудай сонхоор хүхюу дуунай аялга соностоно. «БАМ» гэжэ тэмдэгтэй, ногоон хубсаhатай залуу барилгашад вагонуудhаа гаража, угтагшадтайгаа мэндэшэлэлсэнэ, танилсанад.

ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь **В. С. Тимашов** баярай митинг нээжэ, XX-дохи зуун жэлэй эгээл ехэ барилгын түрүүшын түлөөлэгшэдые Буряад оронной газар дээрэ амаршалаад, амжалтатай hайнаар, габшагай шангаар хүдэлхыень хүсэбэ. ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **В. Д. Раднаев** амаршалгын үгэ хэлэхэдээ:

— Байгал-Амарай түмэр харгын барилга эхилхэ зол танда тудаа. Буряадай 100 мянган комсомолшууд энэ ехэ барилгада өөhэдынгөө түлөөлэгшэдые эльгээхэ байха. Энэ барилгые богони болзор соо дүүргэжэ, Эхэ оронойнгоо экономикые бүри түргэнөөр хүгжөөлсэхэтнай болтогой, — гээ.

Ставрополиин комсомолшуудай түлөөлэгшэ комсомолец **Юрий Воробьев** митингдэ хабаадагшадые халуунаар амаршалба.

— Манай парти, правительство Байгал-Амарай түмэр замай барилга эхилхыемнай бидэндэ найдаба. Энээнэйнь урмада тон габшагайгаар хүдэлхэбди,—гэжэ найдуулаа.

Поезд 15 минута соо зогсоод, замаа үргэлжэлүүлбэ. Комсомол-залуушуул хүхюу соготойгоор дуулалдан, шэнэ барилга тээшэ мордобод.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Байгал-Амарай түмэр замай барилгада хабаадалсахаяа ошожо ябаhан ВЛКСМ-эй XVII съездын нэрэмжэтэ отрядай түлөөлэгшэд. Залуу барилгашан Юрий Воробьев үгэ хэлэжэ байна.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ хубилалта хэхэ аргатай шэнэ шэнжэлгэнүүд хүдөө ажахыда хэрэгтэй, биохими, генетикэ, молекулярна биологи ургамалай ба малай аймаг тухай үндэһэн шухала эрдэм һургаал зохёохо зэргэтэй. Үндэр баян ургаса үгэхэ, хүйтэндэ тэсэмгэй сортын үрэһэ гаргахыень, малай һайн үүлтэр бии болгохыень эрдэмтэдһээ хүдөө ажахы хүлеэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Алма-Ата хотодо болоһон баярай суглаан дээрэ хэлэһэн үгэһөө.

Гектар бүриһөө баян ургаса

ШЭНЖЭЛГЭЕЭ ҮРГЭДХЭХЭ, ГҮНЗЭГЫРҮҮЛХЭ

Хүдөө ажахые саашадань хурданаар хүгжөөлгэдэ эрдэмтэдэй, туршалгын станциинуудай, мэргэжэлтэдэй үүргэ, харюусалга дээшэлүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Алма-Ата хотодо болоһон баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ онсо анхарһан байна. Энээнтэй дашарамдуулан, бидэнэр, Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин, газар тарялангай болон агрохимиин таһагай мэргэжэлтэд хэжэ байһан ажалдаа эрилтэ ехэтэйгээр хандаха, саашадаа ажал ябуулгаяа улам һайжаруулха гэжэ оролдохо болонобди.

Манай республикын эрхэ байдалда газар тарялан эрхилхэ зохид, эрдэм ухаанһаа үндэһэтэй гурим зохёон гаргаха гээшэ бидэнэрэй гол зорилго мүн. Газар тарялан эрхилхэ олон асуудалнуудай гурбан шухаладань бидэнэр анхарнабди. Нэгэдэхеэр, хүрьһэнэй үрэжэл дээшэлүүлхэ, тарялангай ургаса саг үргэлжэ ехэ болгохо эгээн зохид, экономическа ашаг үрэ ехэтэй севооборо-дуудые тодорхойлхо уялгатайбди. Хоёрдохёор, хими үргэнөөр хэрэглэжэ, газар тарялангай ашаг үрэ дээшэлүүлхэ севооборо-дуудта үтэгжүүлгэнүүдые хэрэглэхэ, мүн буртаг ногоонтой химическэ аргаар тэмсэхэ экономическа үрэ ехэтэй арга бэдэрхэ зэргэтэйбди. Гурбадахяар, тарялан дээрэхи хүдэлмэри оньһожоруулгые саг үргэлжэ үргэдхэхэ, газараа һайнаар ашаглаха зуураа, хүрьһые гэмтэлгэһээ хамгаалха, хүрьһэ элдүүрилхэ шэнэ арга нэбтэрүүлхэ зорилготойбди.

СЕВООБОРОДУУДЫЕ ШЭНЖЭЛХЭ ТАЛААР

Манай республикын газар тарялангда севооборо-дуудые хэрэглэлгэ тухай тон бага бэшэгдэһэн, бии байгаа севооборо-дуудые эрдэм ухаанай болон агротехническэ талаарнь үндэһэлэн харуулһан ушар байхагүй. Тиимэһээл орооһо тарянай болон тэжээлэй ургамалнуудай эгээн зохид, үрэ ехэтэй севооборо-дуудые республикынгаа зоно бүхэндэ шэлэн олохо шухала болоно.

1962 онһоо хойшо туршалгын полинүүд дээрэ станциин ахалагша эрдэмтэ Константин Михайлович Митюков тарянай болон тэжээлэй ургамалнуудай 18 янзын севооборот шэнжэлжэ байнхай. Севооборо-дуудай түрүүшын эрьесэ дүүргэ. Энээнэй дүнгүүдээр тарялангай гектар бүриһөө эгээн ехэ ашаг үрэ үгэхэ севооборо-дуудые ажахынуудта дурадхаха арга бии болонхой.

6 политой севооборододо хоёр полинь тэхэ гү, али 23 процентнь сэбэр паар, 50 процентнь шэнииһэ, 16—17 процентнь обёос байхадаа, гектар бүриһөө эгээн ехэ тарян хураагдана. Иимэ севооборододо үтэгжүүлгэ хэрэглэнгүйгөөр нэгэ эрьесын (ротации) үедэ гектарһаа 56 центнер орооһо, үтэгжүүлгэ хэрэглэхэдэ — 71,6 центнер гэхэ гү, али жэлдээ гектар бүриһөө 9,3 центнер, үтэгжүүлээд байхада — 12 центнер тарян абтаа һэн.

Гектар бүриһөө тэжээлэй единицын абтасаарнь хаража үзэбэл, пропашной ургамалнуудтай севооборот үлүү байна. Жэшээнь, иимэ севооборододо 17 процентнь кукуруза, 17 процентнь сэбэр паар, 67 процентнь орооһото болон бобово ургамалнууд байхадаа, гектар бүриһөө эгээн ехэ тэжээлэй единицэ хураагдана. Иимэ севооборотдо минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэнгүйгөөр гектар бүриһөөнь 87—102,5 центнер тэжээлэй единицэ 8 жэлэй туршада абтаа гэхэ гү, али жэлдээ гектарай 14,5—17,1 центнер тэжээлэй единицэ хураагдаһан болоно. Хэрбээ тэндээ минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа һаа, ургасань 30—34 процентээр дээшэлнэ.

5 политой тэжээлэй 9 янзын севооборододые туршажа үзэхэдэ, тэрэнэй 20 процентнь хартаабхаар, 20 процентнь зелёнкоор, 60 процент хүрэтэрнь кукурузаар эзэлэгдэхэдээ, үгышье һаа севобоородой 40 процентдэнь кукуруза, 20 процентдэнь хартаабха гү, али турнепс, 20 процентдэнь обёос тарихада үтэгжүүлгэ хэрэглэнгүйгөөр гектар бүриһөө 103—107 центнер тэжээлэй единицэ абтаа.

Тиимэһээ Ивалгын ОПХ-да хэгдэһэн туршалгын ёһоор экономическа ашаг үрэ ехэтэй иимэ севооборо-дуудые хэрэглэхэдэ зохид гэжэ сэгнээд, үйлэдбэридэ хэрэглэхээр дурадханабди:

1. Хүрибтэр хүрьһэтэй, жэлдэ 200—250 миллиметр шииг ородог аймагуудта 25—33 процент сэбэр паартай, 75—67 процентнь орооһо тариһан 5 гү, али 6 политой севооборот хэрэглэхэдэ зохид. Эдэ аймагуудай шииг-тэйшэг, ойн захаархи газартань 16—20 процент сэбэр паартай, 16—20 процентдэнь кукуруза, 60—67 процентдэнь орооһо тариһан севооборот баримталхада таарууу.

2. Жэлдээ 250 миллиметрһээ дээшэ шииг ородог аймагуудта 16—20 процент эзэлэгдэмэл паартай, 16—20 процентдэнь кукуруза, 60—67 процентдэнь орооһо тариһан 6 гү, али 5 политой севооборот хэрэглэхэдэ һайн.

3. Тэжээлэй севооборо-дууд соохоо элдүүриин газарай 40—60 процентнь кукурузаар, 20 процентнь — корнеплодуудаар, 20 процентнь тэжээлдэ орохо орооһото ургамалнуудаар эзэлэгдэхэдээ зохид гэжэ сэгнэгдээ.

4. Һайнаар үтэгжүүлэгдэһэн газарта агротехникэ наринаар баримталан, нэгэл газарта олон жэлдэ кукуруза үргэлжэ тарихада болохо. Энэ ушарта эгээн хямда сентнэ, гектар бүриһөө эгээн ехэ тэжээлэй единицэ абтаа.

ҮТЭГЖҮҮЛГЭ ХЭРЭГЛЭХЭ ТАЛААР

Республика дотор жэл ехэ бүри минеральна үтэгжүүлгын ехээр абтадаг болоно байхада, тэрэниие хүдөө ажахын тушаа иимэ хэлэжэ үзэхэ шухала.

Манай станциин эрдэмтэ Г. П. Колмаков энэ талаар шэнжэлгэ, туршалгануудые хэжэ байдаг. 1964 онһоо хойшо минеральна үтэгжүүлгые олон янзын хэмжээтэнгээр, мүн тэрэниие наг шэбхэтэй холижо, элдэб севооборотдо, уһалагдадаг, мүн хуурай газарта хэрэглээд туршаһан байха юм.

Паарай гектар бүридэ 40 килограмм хүртэхөөр ургасада нүлөөлхэ азот, фосфор хэрэглэхэдэ шэниисын ургаса гектарһаа 6,6 центнерээр дээшэлнэ.

Кукурузын удаа үтэгжүүлгэ оруулангүй гектар бүриһөө 8,5 центнер орооһон абтана. Иимэ газарта азот, фосфор, кали хэрэглэхэдэ, ургасань хоёр дахин дээшэлнэ. Эндэ азот кали хоёрые суг хэрэглэхэдэ һайн.

Паар дээрэ шэниисэ тариха үедөө зуруултань гектарай 10—20 килограмм хүртэхөөр ургамалда нүлөөлхэ фосфороор үтэгжүүлхэдэ ургасань гектарай 3,3—4,1 центнерээр нэмэдэг байха юм. Мүн азотно, калийна үтэгжүүлгые намарай паарта хэрэглэхэдэ тарянай ургаса гектарай 6,8 центнерээр дээшэлнэ.

Хуурай газарта кукуруза тарихадаа минеральна үтэгжүүлгэнүүдэй хүсэд нормыень хэрэглэбэл, ургасань хоёр дахин ехэ байдаг. Мүн кукурузые уһалагдадаг газарта тарихадаа минеральна болон органическа үтэгжүүлгэнүүдые суг хэрэглэхэдэ үгаа һайн байһаниинь элирүүлэгдээ.

Тиигэжэ минеральна үтэгжүүлгэнүүд гансахан ургасые дээшэлүүлдэг бэшэ, мүн тэрэнэй шанарые һайжаруулдаг байна.

ХҮРЬҺЭ ЭЛДҮҮРИЛХЭ ТУХАЙ

Ивалгын ОПХ-да газарай хүрьһые элдэб янзаар элдүүрилжэ туршагдаһан байна. Иимэ туршалгануудые эрдэмтэд В. Б. Бохиев, В. Б. Дарханова гэгшэд хэһэн байха юм. Олон жэлэй туршалгын дүнгөөр сэбэр паар, намарай паар хахалха болзоо тодорхойлогдоһон, мүн тарилгын урда тээ газарай хүрьһэ элдүүрилхэ гуримые зарим тэды хубилгахые дурадхаһан байна.

Манай эндэхи эрхэ байдалда хабар эртэ хахалагдаһан, хоёрлогдоһон сэбэр паар эгээн һайн гэжэ тоологдоно. Май һарада хахалагдаад, нягтаруулагдаһан паар дээрэһээ июль һарада хахалагдаашаһаа гектарай 3,4 центнер шэниисэ үлүү абтаа.

Намарай паар тухай хэлэбэл, сентябриин 25-һаа ойртуулангүй хахалагдаһан намарай паар (зябь) һайн гэжэ сэгнэгдээ. Манай эрдэмтэдэй туршажа үзэһэнэй ёһоор, саг соогоо хахалагдаһан намарай паар дээрэһээ октябрьда хахалагдаашаһаа гектарай 2,1—2,3 центнер үлүү шэниисэ ургуулагдаһан жэшээтэй. Орой хахалагдаһан намарай паар дээрэ тарилга хэнхаар, газараа хабартаа хахалаад, тариһан дээрэ гэжэ шэнжэлэгдээ. Хабартаа хүрьһэндэ шииг барихын тула сэбэр паарые, намарай паарые катогоор нягтаруулан дарахада зохид гэжэ элиишэлэгдээ.

ГЕРБИЦИД ХЭРЭГЛЭХЭ ТУШАА

Һүүлэй 10—15 жэлдэ республикын колхоз, совхозуул буртаг ногоонтой тэмсэхын тула гербицид үргэнөөр хэрэглэдэг болоо.

Манай таһагай эрдэмтэд Гелия Ошоровна Мункинагай олон жэлэй туршада энээниие шэнжэлжэ, туршажа үзэхэдэ, гектар бүридэ 2,5 килограмм «2,5-Д» гэжэ натриин дабһа хэрэглэхэдэ, буртаг ногоон ехээр хосордог, шэниисын ургаса гектарай 2 центнерээр нэмэдэг байшоо.

Илангаяа хура бороотой жэлдэ, тарянай һалаалжа байха үедэ бороогой орохоло гербицидэй аша үрэнь дээшэлнэ гэжэ шэнжэлэгдээ.

Кукурузын тарилгые буртаг ногооноһоо сэбэрлэхэдээ, гектар бүридэнь 2 килограмм хүртэхөөр симазин, атразин хэрэглэхэдэ һайн гэжэ сэгнэгдээ.

***

Манай хэһэн эдэ шэнжэлгэнүүдэй, туршалгануудай дүнгүүдые колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэд үргэнөөр хэрэглэжэ, тарялангай ургаса дээшэлүүлхэ аргатай. Мүн бидэнэй республикын ямаршье ажахыда хэрэглэхэ гэжэ байна, энэ талаар болото туһаламжа хүргэхэ гэжэ шэдэн.

Б. ГОМБОЕВ.
Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин газар тарялангай болон агрохимиин таһагые даагша.

БУРЯАДАЙ КОМСОМОЛОЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ УГТУ...

АМЖАЛТАТА АЖАЛАА—АЛДАРТА ОЙД...

Комсомолшууд, бүхы совет залуушуул ВЛКСМ-эй XVII съездые омог баяртайгаар угтажа, съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн удха түгэлдэр үгэнүүдые, съездын абаһан шиидхэбэринүүдые халуунаар дэмжэн абаба. Съездын баталһан хараа шугам манай совет залуушуулай эдэбхи хэшээл бадаргаһан хүсэн, саашанхи ажалайнь, ажабайдалайнь үг зорилго болложо үгөө.

Манайшье аймагай комсомолшууд болон залуушуул партидаа үнэн сэхэ байһанаа, арадайнгаа ажалай ба дайшалхы һайн һайхан ёһо заншалнуудые дам саашадань үргэлжэлүүлхээр бэлэн байһанаа гэршэлжэ, эдэ үдэрнүүдтэ оролдосотой һайнаар хүдэлжэ байнхай. Манай комсомолой райком хүдэлмэришэ залуушуулай хоорондо социалис мүрысөө эмхидхэн дэлгэрүүлхэ, комсомолшуудые үйлэдбэриин шухала шухала участогуудта зүбөөр хубаарилан табиха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулна. Аймагай промышленна предприятинуудта, транспортын, барилгын, холбооной эмхи зургаануудта 300 гаран, хүдөө ажахыда 700 гаран комсомолшууд хүдэлдэг. Аймагай ажалша залуушуулай амжалта, түйлалтанууд, илангаяа Худанай, Чисаанын, Загаһатын совхозуудай, 2-дохи СМУ-гай комсомолшуудай оруулһан хубита ехэ. Эндэхи комсомолой комитедүүд залуушуулай дунда социалис мүрысөө эмхидхэдэг ёһотойл гол хүсэн болодог юм. Эдэ организацинуудай комсомолец бүхэн өөр өөрын комплексно түсэбтэй. Комсомолой бүхы организацинуудта хүдэлмэриингөө түрүү дүй дүршэл халан абалсаха һайн заншал тогтонижонхой. Олон комсомолшууд өөрынгөө түсэбтэ даабари болон уялгые болзорһоонь урид дүүргэдэг.

Хүдөө ажахын продукт нуудые үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлхэ талаар партии, правительствын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө шармайн оролдоһон аймагай залуу малшад, механизаторнуудай оролдосото ажалые тэмдэглэмээр. Аймагай зургаан совхоздо ажалладаг 700 гаран комсомолшуудай 170-ниинь мал ажалда хүдэлнэ. Тэдэнэр аха нүхэдтэйгөө хамта коммунис ажалай ульгэр жэшээ харуулан хүдэлдэг, үдэр бүхэниие амжалтата ажалай, эрхим һуралсалай үдэр болгон үнгэргэхые оролдодог.

1973 ондо дунда һургуули дүүргэһэн 14 комсомолшууд һаалишад боложо, 39 комсомолшууд хонишод боложо, комсомолой путевкоор гараа һэн. Мүнөө тэдэнэрэй олонхинь, жэшээлэн хэлэбэл, Загаһатын совхозһоо Мария Гончикова, Худанай совхозһоо Илалта Заяев, Бата-Жаргал Жигжитцыренов, «50 лет Октября» совхозһоо Ольга Соловьёва, Валентина Шацкая болон Хэжэнгын совхозһоо Тамара Куприянова, Нина Филиппова гэгшэд түрүүшынгээ амжалтануудые түйлажа, ажахынууд соогоо эрхимүүдэй тоодо оролсожо эхилээ.

Загаһатын совхозой залуу хонишод Цырен-Ханда Дамшаева, Дарима Цыденова, Худанай совхозой залуу хонишод Цыпилма Бадмаева, Цыдып Содномов болон үшөөшье олон комсомолшууд түсэбтэ табан жэлэй жасада горитойхон хубитаяа оруулжа байһаар. Хүртэйн леспромхозой комсомолец Анатолий Василевскиин бригада һара бүриингөө даабарие хододоо үлүүлэн дүүргэжэ амжана.

Худанай совхозой һаалишан Баир Санжимитыпов «50 лет Октября» совхозой һаалишан Дарима Демидова хоёр аймагай түрүүшүүлэй зэргэдэ бата һуурияа эзэлэнхэй.

Аймагаймнай совхозуудта 150 гаран залуу трактористнар ба комбайнернууд, 50 гаран жолоошод хүдэлдэг. Мүнөө тэдэнэр хабарай тарилгын хүдэлмэриин халуун хаһые бэеэ зэһэнхэй эхилжэ байна. Энэ хабарай эрхим ажалһаа ерэхэ намарай ехэ ургаса дулдыдаха зэргэтэй гэжэ комсомолец бүхэн һайн ойлгоно бшуу. Тиимэһээ бидэнэр залуу механизаторнууд Цырендаши Гылыков, Цырендоржи Очиров (Худанай совхоз), Роман Вафин, Эрдэм Ванжилов («50 лет Октября» совхоз), Цыденбал Дамбаев, Батор Доржиев (Хэжэнгын совхоз), Александр Белобородов (Чисаанын совхоз) болон бусад комсомолшуудай ажалай ульгэр жэшээ харуулан, шэнэ амжалтада нүхэдөө уряалха байһандань этигэнэбди.

Залуу механизаторнуудай мэргэжэл шадабари бүри дээшэлүүлхэ зорилгоор комсомолой райком залуу тарялашадай конкурс хабар бүхэндэ үнгэргэдэг заншалтай болонхой.

Комсомол - залуушуулай коллективүүдые улам олон болгохо хэрэгтэ, тэдэнэй хүдэлмэриие бүри эршэдхэхэ асуудалда бидэ саг үргэлжэ һаналаа табижа байха ёһотойбди. Энэ талаар нэгэ жэшээ дурдамаар. Худанай совхоздо Сагаан-Нуурай комсомол-залуушуулай һаалиин фермэ хүдэлнэ. Ажалайнь дүнгүүдшье яһала һайн. Энэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэбые 116 процент дүүргээ.

Гэбэшье энэ асуудал шиидхэхэ хэрэгтэмнай дутагдалнууд үшөөл бии байһаар. Олохон ажахынуудта үбһэ, таряа хураалгын, хониной нооһо хайшалалгын, хабарай тарилгын үедэ комсомол-залуушуулай бригада, звенонууд шадал зэргээрээ эмхидхэгдэдэг, элдэб үүсхэлнүүд мүндэлдэг байна. Тэрэмнай эсэстээ хүдэлэнгүй, заримдаа хэһэлайнь дүнгүүдшье сэгсологдонгүй орхигдоно. Энэ талаар «50 лет Октября», «...майский» совхозуудай, Хүртэйн леспромхозой комсомолой комитедүүдые шүүмжэлмээр.

Аймагаймнай промышленна предприятинууд жэл ехэ бүри хүгжэжэ байна. Тэндэ хүдэлдэг комсомолшууд мүн лэ эрхим ажалаараа табан жэлэй тодорхойлхы жэлые тэмдэглэхэ оролдоно. Эндэ Хүртэйн леспромхозой, Хэжэнгын һоной заводой комсомолой организацинуудые тэмдэглэмээр.

Манай ороной бүхы комсомолшууд мүнөө эрдэм оригтойгоор XVII съездын тэмдэглэгдэхэ үдэрые тэмдэглэжэ, дам саашадаа комсомолой гүрэндэ В. И. Ленинэй нэрэ олгогдоһоор 50 жэлэй ойе угтана. Харин республикын комсомолшууд энээнһээ гадна, Буряадайнгаа комсомолой байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе һайндэрлэхээ бэлдэжэ байна. Түүхэтэ эдэ ойнуудые манайшье аймагай комсомолшууд ажалай шэнэ амжалта туйлан, нэрэ хүндэ алдар лотойгоор тэмдэглэхэ ёһотой ха.

Б. ЧИМИТ...
ВЛКСМ-эй Хэжэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь.

ҺАЙН ХҮН ҺАНААГААР...

Обор гэжэ нютагынь ехэ үрэжэлтэй газар бэшэ шэнги. Али мүнөө хабарай хаатсуу үдэрнүүдтэ тиимээр үзэгдөө юм гү, эндэ ерэмсээрээ саг зуура ойлгохоор бэшэ даа. Наруули налгайшье бэшэ, үшөө сагаан саһатай зандаа шахуу.

— Эндэмнай зарим жэл орой болотор саһатай байдаг, — гээд, нүхэр Калашников бидэнэй һанал тааһан мэтэ гэнтэ үгэ залгажа дуугарба. — Бэлшээри хомортойбди. Зүгөөр ондоо тээһээ үбһэ шэрэдэггүйбди. Хонишоднай үбһэ тэжээлээ эндээ бэлэдхэжэ үрдидэг. Эндэ хэдэн отара үбэлжэдэг юм...

Нигэжэ хоорэлдэһөөр ябатараа уданшьегүй дарагар һайнаар баригдаһан хашаа хорёонуудай дэргэдэ ерэжэ зогсобобди. Тиин сасуумнай, дүрбэдэхи арбаяа алхаһан, дунда зэргын, шүрбэһэлиг шамбай бэетэй нэгэ хүн угтажа ерэбэ.

— Танилсыт, энэл даа зуутан солотонойм-най нэгэн Мирон Алемпьевич, — гээд колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Калашников екэл өмогтойгоор түрүү хонишонтоёо танилсуулба. Тиигээд «һайн хүн һанаагаар» гэдэгтэл нүхэр Брылев өөрынгөө дураар хонишон боложо ерэһэн юм.

Дүтэ боложо, үнэн зүрхэнһөө түрүү хонишонтой хөөрэлдэхэдэ, үнэхөөрөө урматай, баяртай хүн байшоо. Үгэ бүхэнөө бодомжолон, удаахаанаар зугаалдаг, даруухан зантай хаш. Шагнажа һуухада, үлүү юумэн үгы, дууһан хэм соохоноо. Ажал хэрэгээ һайн мэдэхэ хүн гэжэ ойлгохоор.

— Хонин ажалда ороһоор юһэн жэл болобоб, — гэжэ Мирон Алемпьевич хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — Мүнөөшье дүй дүршэлөөр баян болооб гэхын аргагүй. Теэд заа-зуу юумэн байха даа, — гээд энеэбхилнэ. Илангаяа түрүүшээр гайтайшаг байгша бэлэй.

Үнэхөөрөө, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой суута хонишон нүхэр Брылев алдар солоёо дуудуултараа нилээдгүй юумэ үзэһэн, хараһан хүн байха. Бүри урдандаа колхоз дээрээ элдэб ажал хэжэ ябахадаа, хонишон болохо тухайгаа ходо шэбшэдэг һэн. Теэд юундэшьеб даа өөрынгөө һанал бодолые хэлэдэггүй байгаа. Энээн тухайнь мүнөө тэрээнһээ һурахада, «бэеэ һайса шэмхэжэ үзөөгүй аад, абяагүй ябагша һэм» гэжэ харюусадаг. Нээрээшье, тиимэ ааб даа. Энэмнай ёһотойл ажалша хүнэй, сэхэ зоригтой хүнэй ажабайдалай заншал гэхэдэ алдуу болохогүй гээд һанагдана. Зүгөөр эгээл иимэ хүнүүдэй тоодо Мирон Алемпьевич орохо ёһоороо ороно бшуу.

Үнгэрһэн үе соо нүхэр Брылев шуумгай бэрхэ хонишон байһанаа харуулха ёһоороо харуулаа, харуулһааршье. Юрэдөөл гурбахан жэлэй үнгэрөөд байхада, тэрэ түрүүшынгээ үрэ дүнгүүдые түйлажа эхилһэн юм.

— Манай нютагта бэрхэ хонишод үсөөн байһан. Гансал герой Трифон үбгэмнай дүршэлтэй байгаа, — гэжэ хөөрэнэ. Үбгэнэйнгөө баян дүй дүршэл шудалһаар лэ энэ боложо ябанабди. Мүнөөшье малшадаа эрьежэ, шадал соохоноо туһалжа байдаг даа...

— Хүнэй дүршэл шудалхатаяа хамта, өөрөө оролдоогүй һаа, юушье түйлажа шадахагүйш, — гэһэн тон зүб тобшолол нүхэр Брылев хэнэ. Эгээл тиимэһээ Мирон Алемпьевич жэлэй дүрбэн сагта саг үргэлжэ оролдожо, үнэн зүрхэнһөө хүдэлдэг гуримтай. Шэмэрүүн хүйтэн үбэлэй үедэшье, аяма зунай халуундашье, саһа бордоһон болоод хура бороодошье харууһалжа байһан хонидоо орхижо ябаагүй даа. Нигэжэ ажаллажа ябадаг гуримайнь үрэ дүн тобойсо харагдажа эхилһээр хэдэн жэл болошобо. Тэрэ 1970 онһоо эхилээд таһалгаряагүй зуун эхэ хонин бүриһөө 100, тэрэнһээ дээшэ хурьгадые абажа, нэгэшье үхэлгүйгөөр түлжүүлнэ. Нёдондо энэ нүхэрнай гансахан нютагтаа шалгараа бэшэ, харин бүхы Түгнэ, Сулхараар суурхажа, Мухар-Шэбэрэйнгээ солото хонишодой тоодо орожо шадаа. Нёдондо нүхэр Брылев 100 эхэ хонин бүриһөө 106 хурьга абажа шадаа. Ажалдаа амжалта түйлаһанайнгаа түлөө тэрэ Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа юм.

— Байгша ондо бригадымнай гэшүүд 100 эхэ хонин бүриһөө 106 хурьга абажа түлжүүлхэ социалис уялгатай. Абахынь абаад байнабди, томо болгожо тушааха үшөө нэгэ харюусалга урдамнай бии гэжэ мартаха ёһогүйбди, — гэжэ ахалагша хонишон хөөрэнэ.

Энэ ажалша бэрхэ малшан хэлэһэндээ хүрэхэ байха. Тэрэнэй ажал хэрэгтэй танилсаад байхада, хараалһанаа бодото дээрэнь бэелүүлхэ арга боломжо тэдэнэртэ бии. Абтаһан хурьгадынь өөдэргэн, дорюунууд, үлбэр хурьгад үгы.

Тиимэ байхашье ёһотой ха. Үргэн, гэрэлтэй фермэ соонь дүлаан, хуурай хохир бамбайса дэбдеэтэй. Ханын хажуугаархи хоботнууд соонь һайхан үбһэ тэжээл элбэг.

— Һая гараһан хурьгадаа нарайдань эхэтэйнь хамта байлганабди. Хурьгадайнгаа үбһэ эдихэ болотор үдэртөө хоёр-гурба дахин эхэдэнь табидаг гуримтайбди, — гэжэ нүхэр Брылев дүй дүршэлөөрнь һонирхоходо харюусана.

Нээрээшье, эндэхид нютагайнгаа суута хонишон Социалис Ажалай Герой Трифон Дементьевич Брылевэй һургаалаар залуу мал, илангаяа хони, хурьгадые һайнаар харууһалжа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхын түлөө эршэтэйгээр тэмсэжэ байнхай. Тэдэнэй түрүү зэргэдэ Мирон Алемпьевич жэшээ харуулан ябана. Энэмнай ганса өөрынгөө урдахиие хараад ябадаггүй, баян дүй дүршэлөө бусадта дамжуулан үгэжэ байдаг һайн һайхан һэшхэлтэй хүн. Тиимэл хадаа нютаг нугадаа хүндэтэй, баян дэлгэр байдалтай ажаһуудаг лэ.

И. ОЧОРОН.

Зураг дээрэ: М. А. Брылев.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БОДОТО АНХАРАЛ ХАНДУУЛҺАН АШААР

Һү худалдалгаар ...лайнгаа түсэб Хяагты... маг болзорһоонь урид... гээ һэн. Түсэбтэ ... центнерэй орондо ... центнер һүн гүрэ... шаагдажа, дүүргэлтэнь ... процент болоһон юм. ... ехэ һү энэ аймагай ... нууд нэгэтэшье худ... үзөөгүй. Харин ... урдахи жэлнүүдтэ ... элбэг, одоол «сагаан ... гээ» долгилуулма ба... юм.

Жэшээн харая. 197... 23.234 центнер һүн ... даа. 1972 ондо нэгэ б... шэлээ — 23793 це... хүрэө. Нёдондо һү ху... га доошолоо. 22032 ... һүн гүрэндэ худал... байна. Тиихэдээ 197... 3500 центнерээр һү... далга дээшэлһэн бол...

Энэ амжалтада Х... Ехэ-Нугын, «Погра... совхозууд, «Родина», ... «Дружба» колхозууд ... таяа яһала ехээр о...

Жэшээлхэдэ, «П... ный» совхоз 2900 ... һү худалдаха түсэбт... 4256 центнер ... Тиихэдээ түсэбэй д... 147 процентдэ хүрэһ... но. Мүн «Заря» кол... процент, Ехэ-Нугын ... 134 процент түсэбөө ... жэ, бага бэшэ амжа... лаа.

Энэ ехэ түйлал... дээрэһээ үндэһэтэй ... Нэн түрүүн хэлэхэд... гай ажахынуудта һ... да бодото анхарал ... лагдадаг болоо. Ү... лайнгаа үүлтэр һай... ха, һаалишадай, мал... гашадай зоовете... ралсалые аша үр... болгохо талаар хүдө... хын мэргэжэлтэд ... хүдэлмэри ябуулна. ... циалис мүрысөөнэй ... хэл яһала һайжара... шаа. Илагшадые м... на, моральна тала... шуулха хэрэг, мү... ябасые үргэн ниит... жэ байха ... хүдэл... нзар, саг соогоо ... даг болоо.

Гэбэшье һү аба... рэндэ худалдалгаа ... шэлүүлхэ арга бол... бии. Жэшээлхэдэ, ... лэй һарануудта, 1... зунай һарануудта ... яһала ехэ һүн һааг... на.

Мүн зарим ажа... худалдаха түсэбөө ... шадаагүй. Энэ хал... лэгдээгүй ехэ ар... жо болоно ха юм.

Һаалишадай ... даа шалгаржа яба... Ранжуровай нэрэм... хозой һаалишан ... Бурдуковская һаа... бүриһөө дунда зэр... килограмм һү һаа... Мүн «Родина» колх... лишан Софья Т... 728 килограмм, эн... зой үнинэй һаалиш... Максимова 757 к... һү үнеэн бүхэнһөө ...

Мүнөө үедэ Хяагт... гай һү һаалиин ... лэй коллективүү... табан жэлэй тод... удха шанартай ... дохи кварталай ту... рэтэй түрэтэйгээр ... хын түлөө тэмсэжэ ...

Ц. ЦЫРЕНДОР...

СТАВРОПОЛИЙН ХИЗААР. Эндэхи тарялан дээрэ мүнөө жэлдэ 3600 «Колос», «Нива», «Сибиряк» комбайнууд хүдэлхэ. Тэдэнэр мүнөө Палагиада станци дээрэ түмэр харгын платформонууд дээрэһээ буулгагдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Нива» комбайнууд станци дээрэ ерээд байна.

ТАСС-ай фотохронико.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

ОНЬҺОН АВТОМАДУУД НООҺО УГААНА

ФРУНЗЕ. Нооһо сорт сортоорнь илгадаг Дунда Азидахи түрүүшын автомат лини Токмакска нооһо угаадаг фабрикада ашаглагдажа эхилбэ. Автомат түхеэрэлгэнүүд нооһо вагонууд болон автомашинануудһаа буулгана. Һүүлээрнь тэрэ нооһониинь конвейерээр шэгнүүртэ абаашагдана. Сорт сортоорнь илгагдаһан нооһон угаалгын цехтэ ородог.

Иваново хотын мэргэжэлтэд энэ түхеэрэлгые хабсаргажа, фабрикада тодхоһон байна. Энэ жэлдэ тус предприятида үшөө долоон автомат лини тэдэ тодхохо юм. Тэрэнэй ашаар дүшэн хүдэлмэришэн сүлөө гараха, нооһо буулгагша, шэрэгшэ гэһэн мэргэжэлнүүд үгы болгогдохо байна.

Токмакска фабрика — һалбариин эгээл һайнаар оньһожоруулагдаһан предприяти. Технологическа ехэнхи наржуулганууднь эндэ түрүүшынхеэ хэрэглэгдэжэ эхилһэн байна. Нооһо угааха бодос бэлэдхэхэ гэһэн эгээл хүшэр хүндэ ажал һаяар эндэ оньһожоруулагдахань. Польшын Арадай Республикада бүтээгдэһэн мүнөө үеын түхеэрэлгээр хангагданхай түсхай цех эндэ баригдаха юм.

Технологическа шэнэ зүйлнүүдые нэбтэрүүлэн хэрэглэһэнэй ашаар завод мянгаад тонно нооһо үлүү угаадаг болохо байна.

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛЭЙ ҺУРГУУЛИ

РЫКШАН. Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо һү һаали доошолоо гэһэн мэдээ абамсаараа, Рыкшанска районой түрүү һаалишад тэрэ колхоздо ошобод. Фермэ дээрэхи ажалай эмхидхэлтэй танилсаад, ажал хэрэгээ һайжаруулхын түлөө юу хэхэб гэжэ эдэнэр хүршэнэртөө заажа үгөө.

Түрүү дүй дүршэлэй энэ нүүдэл һургуули районой соёлой таһагай үүсхэлээр байгуулагданхай. Эрхим малшад, машинаар үнеэдые һаадаг мэргэжэлтэд тэрэ һургуулида ороно. Эдэнэр гээгдэжэ ябагшадта туһа хүргэхөөр хододоо бэлэн байдаг.

Ажалай түрүүшүүлтэй хамта агитаторнууд, политмэдээсэгшэд, хүдөөгэй клубууд болон библиотекэнүүдые даагшанар фермэнүүдтэ ерэдэг юм.

РОСТОВОЙ ТЕПЛОЭЛЕКТРОЦЕНТРАЛЬ

РОСТОВ-на-ДОНУ. Хотын захада оршодог хоёрдохи ТЭЦ-эй түрүүшын агрегат ток үгэжэ эхилбэ.

Энэ энергоблок «Е-500/140» түхэлэй котелтой. Тэрэниие И. И. Ползуновой нэрэмжэтэ Центральна котлотурбинын институтдай болон Таганрогой «Красный котельщик» гэжэ заводой мэргэжэлтэд бүтээһэн байна. Тэрэ котел часай туршада 560 градус температуратай 500 тонно уурал гаргаха шадалтай. Котелой үндэрынь 24 метр гэхэ гү, али иимэ бүтээсэтэй юрын парогенераторнуудһаа хоёр дахин шахуу бага. Тиихэдэ шэгнүүрээрээ гурба дахин хүнгэн. Агрегадай һайн юумэнииинь юуб гэбэл, бага хэмжээтэй байна.

Станциин бүхы түхеэрэлгэнүүдынь бүтээн гаргаһан предприятинуудта ехэ блогууд болгожо хабсаргагдаад асарагдана. Тэрэ блогүүдые байра дээрэнь хабсаргадаг юм. Энэнь барилгын болзорые нилээд хороогоо.

Ростовой хоёрдохи ТЭЦ-эй ток Хойто Кавказай зайн галай элшэ хүсэндэ оруулагдаа. Тэрэнэй ашаглагдаха үгтэхэдэ, хотын хүн зониие халуун уһаар хангалга шиидэлээд һайжарха. Мүнөө станцида хоёрдохи энергоблок хабсаргагдажа байнхай. Бүхыдөө дүрбэн блок тодхогдохо байна.

ХҮГЖЭМЭЙ ҺУРГУУЛИИН ШЭНЭ БАЙШАНГУУД

ВАРДЕНИС. Армениин ССР-эй энэ тосхондо хүгжэмэй һургуулиин байшангай барилга дүүрэбэ. Эндэ 200 үхибүүн фортепиано, скрипкэ, виолончель дээрэ наадажа һураха юм.

Уужам классууд, концертын хоёр зал, хэшээлнүүдтэ бэлдэхэ кабинедүүд шэнэ һургуулида бии.

Энэ жэлдэ республикын Арташатска, Масисска, Ноемберянска, Гугарска районуудта хүгжэмэй шэнэ һургуулинууд ашаглалгада оруулагдаа.

ТАСС-ай корр.

БУРЯАД ОРОНОЙ МАЙН НЭГЭН

Майн Нэгэнэй hайндэртэ зорюулагдажа, Улаан-Үдэдэ болоhон ажалшадай демонстраци

МАЙН НЭГЭН... Дэлхэйн ажалшадай hаналаа нэгэдэлгын, эб найрамдалай, сүлөө, зол жаргал, амар ажал, аха дүүгэй хабарисаанай түлөө тэмсэлэй эршэ хүсые харуулhан үдэр хадаа хүн бүхэнэй зүрхэндэ гайхамшаг ехэ, халуун мэдэрэл түрүүлдэг юм. Хүн түрэлтэнэй зол жаргалай түлөө тэмсэжэ, эсэргүүлжэ байhан хүнүүд энэ үдэр өөhэдынгөө hанагэй нэгэдэлгын ' hайндэрые, баяр эетэй, hүртэ жагсаал харахань ха юм.

Байгша оной Майн Нэгэнэй hайндэр жабхаланта hайхан сагта үнгэржэ байна. Манай Совет ороной ажалшан арад партида, совет арадай КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаhан Хандалгада харюу болгон, социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, партиин XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө шангаар тэмсэжэ байгаа ороншон байдалда энэ үдэр тэмдэглэгдэжэ байна.

«Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Советэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет Майн Нэгэнэй hайндэрөөр баярламдуулан, хүдэлмэришэд, колхознигууд болон интеллигенциие, Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флотын сэрэгшэдые, революциин дайнуудай ба ажалай ветерануудые, манай алдарта залуушуулые, бүхы совет хүнүүдые үнэн зүрхэнhөө амаршалба. Энэ халуун амаршалга соо нигэжэ хэлэгдэнэ: «Мүнөөдэрэй hайндэр хадаа КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодотоор дээрэнь бэелүүлжэ байгаа совет арадай илалтануудые тэмдэглэhэн сэдьхэл доторомо жагсаал болоно».

...Буряадай автономито республикын ниислэл хото Улаан-Үдын Соведүүдэй талмай. Үглөөнэй 10 час. Республикын түб талмай hайндэрэй тэхеэр шэмэглэгдэнхэй. Хаашаашье харахада — улаан тугууд намилзана, партиин ба правительствын удамбэрилэгшэдэй портредууд харагдана.

Совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Майн Нэгэнэй амаршалгые КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, партиин Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев уншана.

Буряадай ниислэл хотын ажалшадай Майн Нэгэнэй жагсаалые эдир ленинецүүд эхилбэ. Улаан-Үдын hургуулинуудай hурагшад, пионернүүд «ура» хашхаралдаhаар талмайда дүтэлжэ ерэнэ. Соведүүдэй талмайн тэг дундахи дэндэр дээрэ республикын партийна, совет органуудай хүтэлбэрилэгшэд.

Үхибүүд — манай ерээдүйн ажабайдалаймнай сэсэгүүд мүн. Энээн тухай Владимир Ильич Ленин нэгэнтэ хэлэhэн юм. Дэлхэйн ажалшадай вождь В. И. Ленинэй зааhаар манай эдир үетэндэ бэлигтэ тариг мэтээр дууладана: «Hураха, hураха, үшөө дахин hураха!». Республикын эдир үетэн багшынгаа энэ удха заабариие нангинаар сахижа, эрдэм соёлой оргил өөдэ тэгүүлхээр бэеэ бэлдэнэ. Арад зондоо, Эхэ ороноо, түрэл партидаа тумэн хүнүүд болохоео мүнөөнhөө тэдэнэр бэлдэнэ. Улаан-Үдын hургуулинуудай hурагшад, пионернүүдэй жагсаалай зэргэнүүд Соведүүдэй талмай дээгүүр үнгэрэн гарана. Тэдэнэй шадамгай хүхюу сэнгэлиг, согтой шуумаатайнууд. Удаань техническэ мэргэжэл олгохо училищинуудай hурагшадай колоннонууд харагдажа эхилбэ.

Хүдэлмэришэн ангиин халаан. Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой дизельнэ цехэй начальник. Социалис Ажалай Герой А. Н. Оширов, мяханай комбинадай мастер, Социалис Ажалай Герой К. И. Филиппова болон бусад ажалай түрүүшүүл техническэ мэргэжэлэй училищи дүүргэжэ гараhан юм. Эдир хүбүүд, басагадай — хүдэлмэришэн ангиин ерээдүйн халаанай жэгдэ алхасаhаа талмай доhолходол гэнэ. Жагсаалай зэргэнүүд hубарилдаhаар үнгэржэл байна.

Ажалай, дайнай ветерануудай жагсаал талмай дээрэ гаража ерэбэ. Энэ жагсаалай зэргэдэ ябалсаhан хүн бүхэнэй үбсүүндэ Советскэ Союзай орден ба медальнууд яларна. Хэнэйшье омогорхожо харамаар! Эдэнэр лэ бүхы наhаяа арад зонойнгоо зол жаргалай түлөө зорюулаа ха юм. Эдэнэр лэ ами наhаяа хайрлангүй залуу үетэнэй түлөө тэмсээ, оролдоо, дайнай гал соогуур баатарлигаар тэмсэн гараа ха юм.

Ветерануудай жагсаалда ябагшад «ура» хашхаран, жабхаланта hайндэрэй мандажа байхын түлөө hүртэйгөөр алхалалдан, зол жаргалаараа омогорхон гарана.

Буряад орон... Үнгэрэгшэ жэлдэ республикымнай ажалшад 50 жэлэйнгээ ойн баярта hайндэрые тэмдэглээ hэмнай. Агуу багша Ленинэй зохёон байгуулhан национальна политикын илан мандаhанай ашаар буряад арад оөрын гүрэн түрэтэй болоhондоо омогорхожо, түрэл партидаа, правительстводаа үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэжэ ябадаг юм. Мүнөө Буряад орон олон hалбаритай промышленностьтай, хүгжэнги хүдөө ажахытай республика болонхой. Республикын предприяти бүхэнэй, колхоз болон совхоз бүхэнэй, үйлэдбэриин коллектив бүхэнэй хүдэлмэрилэгшэд түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй социалис уялгануудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө үсэд шангаар тэмсэжэ байнхай. Тиигэжэ мүнөөдэр республикын ажалшад түйлаhан амжалтануудаа тухайгаа парти ба правительстводаа элидхэжэ байна.

Улаан-Үдын гурбан районой ажалшадай коллективүүдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ илажа гараhан Советскэ районой ажалшадай жагсаал Соведүүдэй талмайда дүтэлжэ ерэбэ. Тэдэнэр элдэб олон транспарантнуудые, уряа лозунгнуудые, үнгэ бүриин сэсэгүүдые гартаа бариад, нягта жагсаалтайгаар гэшхэлнэд. Хүн бүхэнэй шарай баяраар гэрэлээр толорно. Ирагуу hайхан дуунуудые зэдэлүүлнэ. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулжа харахада, Советскэ районой предприятинуудай ажалшад экономическа үрэ дүнгүүдээ нилээд дээшэлүүлhэн байна. Түсэбhөө гадуур хэдэн зуугаад мянган түхэригэй продукци: электромоторнууд, автокранууд, сонхын шэл, оёдоhон хубсаhан, гэр байрын хэрэгсэлнүүд болон бусад бүтээгдээ.

...Социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ илажа гараhан «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводой ажалшадай коллектив районой hайндэрэй жагсаалай толгойдо ябана. Энэ коллектив ажалай үндэр бүтээсэ түйлаhанайнгаа түлөө нимэ эрхэдэ хүртэhэн байгаа бшуу. Заводой хүдэлмэришэд табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй түсэбтэ даабариие болзорhоонь урид дүүргэжэ, 1974 оной үйлэдбэриин түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхэ үндэhэ hуури табиhан байгаа.

«Электромашина» заводто энэ жэлэй гурбадахи, дүрбэдэхи кварталнуудай түсэбөөр ажаллажа байhан түрүү хүдэлмэришэд олон юм. Тэдэнэй тоодо Валерий Рудаков, Меркурий Тимашев, Валерий Шилов, Дорофей Лукашенко, Тамара Пешняева, Иван Тихонов, Вячеслав Ненашев болон бусад оролсоно. Заводой токарь, коммунист Владимир Мещеряковой үүсхэлээр табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн мүрысөөн эндэ дэлгэрhэн байгаа.

«Электромашина» заводто ажалай түрүүшүүл үгаа олон. Имагтал тэдэнэй оролдосотой hайнаар ажаллаhанай ашаар, эрхим шанартай продукци бүтээгдэнэ, үйлэдбэриин hайн үрэ дүнгүүд түйлагдана ха юм. Энэ заводто бүтээн гаргагдадаг продукци оронойнмнай олон область, хизаарнуудта, мүн хилын саанахи гүрэнүүдтэ эльгээгдэдэг байна.

Соведүүдэй талмай дээгүүр улаан тугууд, транспарантнууд н а м и л з а h а а р. Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой коллектив ажалай hайн дүнгүүдтэйгээр Майн Нэгэнние угтаба. Эндэ бүтээгдэhэн катернууд Эхэ оронойнмнай гол мүрэн дээгүүр ашаглагдадаг гээшэ. Заводой коллектив Благовещенск хотын судна бүтээгшэдтэй хэдэн жэл удаа мүрысэнэ. Энэ мүрысөөнэй али алинайнь ажалай амжалтада ашатай туhатай байдагынь ойлгосотой. Заводой хүдэлмэришэд hайндэрэй жагсаалда hүр жабхалантайгаар алхална. Тэдэнэр табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй даабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэхээр бэеэ зэhэнхэй. «СССР-эй арадуудай хани барисаан мандаха болтогой!», «Урагшаа, коммунизм тээшэ!» гэhэн уряанууд талмай дээгүүр зэдэлнэ.

Hайндэрэй жагсаалшадай шэнэ шэнэ колоннонууд талмай дээгүүр үнгэржэл байна. Шэлэй заводой, хэлхээ холбооной управлениин, оёдолой фабрикын, Кировэй нэрэмжэтэ заводой, гуталай фабрикын коллективүүд хойно хойноhоо hубарилдан үнгэрнэ.

Республикын байгаалиин баялигуудые бэдэрэгшэдэй — геологуудай колонно Соведүүдэй талмайда дүтэлжэ ерэбэ. Эдэнэр республикын газар дайдын ехэ ехэ баялигуудые бэдэрэн оложо, арад зоноо, түрэл Эхэ ороноо нэгэнтэ бэшэ баясуулhан байха юм. Наймадахи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатай hайнаар бэелүүлhэнэйнгээ түлөө Буряадай геологическа управлени Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан байгаа. Энэ жэлдэшье үшөө hайнаар хүдэлжэ, Эхэ ороноо баясуулхаар бэеэ зэhээд, мүнөө олонхинь хада ууланuудай хабшуу харгынуудаар байгаалиин баялигые бэдэрэн ябажа hайндэрөө угтаа.

Советскэ районой соёлой эмхи зургаанууд үгаа олон. Республикын искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй, творческо эмхинүүдэй коллективүүдэй колоннонууд талмай дээгүүр «ура» хашхаралдан үнгэрнэ. Удаань Зүүн Сибириин технологическа, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай, техникум, училищинуудай студентнэр, hурагшадай колоннонууд талмай дээгүүр гараба.

Соведүүдэй талмайда Октябрьска районой ажалшадай колоннонууд ерэбэ. Энэ районой ажалшад hүүлэй жэлнүүдтэ ажалай hайн дүнгүүдые түйладаг болонхой. Майн Нэгэнэй hайндэрые Октябрьска районой ажалшад аихабтар ехэ баяр, омогорхолтойгоор угтажа байна. Юhэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаад, тэдэнээ болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө районой ажалшадай коллектив бүхэн нэтэрүү шангаар тэмсэжэ байнхай.

Буряад орондоо, мүн бүхы гүрэн соогоо мэдээжэ болоhон Ленинэй орденто мяхаконсервын к о м б и н а д а й оло мянган ажалшадай колоннонууд талмай дээрэ гаража ерэбэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ эрхим hайнаар ажаллаhанай гэршэ — партиин ЦК-гай болон оборонын министерствын улаан тугай талмай дээгүүр намилзан гарахые харанабди. Социалис Ажалай Герой Владимир Иванович Немочин, ажалай бусад түрүүшүүлээрээ комбинадай коллектив омогорхохо ёhоороо омогорхоно. Энэ комбинадай эрхим хүдэлмэришэн Николай Александрович Аранзин энэ жэлэй март hарада өөрынгөө табан жэлые түгэсхөөд, 1976 оной түсэбөөр ажаллажа байнхай. Тиихэдэ Фаина Ильинична Тюрина арбадахи табан жэлэй түсэбөөр хүдэлнэ. Комбинадай хэдэн арбаад түрүү хүдэлмэришэд юhэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ дүтэлэнхэй.

Майн Нэгэндэ зорюулжа, КПСС-эй Центральна Комитедэй гаргаhан уряанууд талмай дээгүүр hүртэй шангаар зэдэлнэ. Тэдэ уряануудта харюу болгон ажалшадай жагсаалда ябагшад «ура» хашхаралдаhаар үнгэрнэ.

Олон тоото Улаан тугуудые намилзуулhан, гоё hайханаар хубсалhан нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд талмай дээрэ гаража ерэбэ. Энэ коллектив республика дотороо эгээ түрүүлэн коммунис ажалай предприяти гэhэн хүндэтэ нэрэ солодо хүртэhэн байгаа. Фабрикын коллектив энэ жэлдэ абаhан социалис уялгануудаа амжалтатай бэелүүлхын түлөө шэн зоригтойгоор ажаллажа байнхай. Фабрикын hайндэрэй жагсаалай колоннын түрүү зэргэдэ ажалай баатарнуудые харанабди. Тэдэнэй дунда Социалис Ажалай Герой Дарья Касьяновна Тумурова жэгдэ hайнаар алхална. Жагсаалда ябагшадай дунда СССР-эй орден, медальнуудаар шагнагдаhан хүнүүд олон. Имагтал ажалай түрүүшүүлэй эрхим hайнаар хүдэлhэнэй ашаар фабрикын коллектив энэ жэлэй нэгэдэхи кварталые экономическа hайн дүнгүүдтэйгээр түгэсхөө бэлэй. Тиимэл хадаа фабрикын хүдэлмэришэд Соведүүдэй талмай дээгүүр омогтой дорюунаар алхалалдан гарана.

Майн Нэгэнэй hайндэрэй жагсаал ү р г э л ж э л hөөр. Ажалшадай hаналаа нэгэдэлгын hайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ энэ районой трикотажна фабрикын коллектив hайн үрэ дүнгүүдтэй гараhан юм. Мүнөө талмай дээгүүр энэ предприятиин колонно үнгэрэн гарана. Ажал хүдэлмэридөө hайн дүнгүүдые түйлаhан трикотажна фабрикын коллективтэ КПСС-эй Октябрьска райкомой, райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаhан байгаа. «Социалис мүрысөөндэ илагшадта — алдар соло!» гэhэн уряа талмай дээгүүр зэдэлнэ.

Соведүүдэй талмай дээгүүр ноохо сэбэрлэн угаадаг фабрикын, гэр байра барилгын комбинадай, барилгашадай, мебельнэ фабрикын, республиканска больницын болон бусад коллективүүдэй колоннонууд hубарилдан үнгэрнэ.

Октябрьска район эрдэм наукын, соёл гэгээрэлэй томохон гуламта болонхой. Тэндэ СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиал, Зүүн Сибириин соёлой институт, хэдэн техникумүүд байрлана. Соведүүдэй талмай дээгүүр эрдэмтэдэй, студентнэр болон техникумүүдэй hурагшадай hайндэрэй колоннонууд hүр жабхалантайгаар алхалалдан үнгэрбэ. Талмай дээгүүр Майн Нэгэнэй hайндэртэ зорюулагдаhан партиин уряанууд зэдэлнэ.

Буряад оронойнмнай алдарта хүдэлмэришэн ангиин түлөөлэгшэд — Железнодорожно районой предприятинуудай ажалшад алхамаа жэгдэдхэн, Соведүүдэй талмай дээрэ гаража ерэбэ. Тэдэнэй hайндэрэй колоннонууд омог дорюун, согтой хүхюун. Ушарынь юуб гэбэл, энэ районой промышленна предприятинуудай коллективүүд юhэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй түрүүшын кварталай түсэбтэ даабаринуудые сүм дүүргэhэн, технико-экономическа hайн үрэ дүн түйлаhан байгаа бшуу. Энэмнай ёhотойл хүдэлмэришэн ангиин, Буряад оронойнмнай индустриальна гол зүрхэн, гол hудаhан болоно гээшэ.

— Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Оронойнгоо индустриальна хүсэ шадал улам саашадань хүгжөөхын, бэхижүүлхын түлөө тэмсэгты! Шэнэ предприятинуудые түргөөр ашаглаха, техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ ябадал түйлагты! Иимэ транспарантые Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой, республикымнай эгээл залуу предприятинуудай нэгэн — хүүргын хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой ажалшад абажа ябанад. Авиационно заводой олон тоото хүдэлмэришэд юhэдэхи табан жэлэй түсэб гүйсэд бэелүүлээд, 1976 оной түсэбөөр ажаллажа байнхай. Тэдэнэй тоодо Тимофей Изотович Фёдоров, Иван Изосимович Акулов гэгшэд оролсоно. Авиационно заводой хүдэлмэришэдэй колоннонуудай Соведүүдэй талмай дээгүүр алхалан гарахада, «ура» хашхаралдаан бишыхашье замханагүй.

Майн Нэгэнэй hайндэрэй жагсаал үргэлжэлhөөр. Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай колоннонууд талмай дээгүүр жэгдэ алхалалдан үнгэрнэ. Эдэ хүнүүдэй гараар бүтээгдэhэн, заhабарилагдаhан электровоз ба тепловозууд Эхэ оронойнмнай шэрэм харгынуудаар шэнхинэлдэн, арадай ажахын шухала ашаа шэрэдэг гээшэ. ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэдэй дунда Социалис Ажалай Геройнүүдые — Анисим Николаевич Ошировые, Борис Захарович Поздеевые, ажалай бусад олон түрүүшүүлые харанабди.

Майн Нэгэнэй hайндэрэй урда тээхэнэ Буряад оронойнмнай ажалшад СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлhэн байна. Тиигэхэ зуураа парти, правительствынгаа хүтэлбэрилэгшэдые нэн түрүүлэн тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр нэрлэhэн байха юм. Мүн тиихэдэ ажалдаа шалгарhан, гайхамшагта хэрэгүүдээрээ суурхаhан хүдэлмэришэн ангиин ба хүдөөгэй тарияашадай түлөөлэгшэд дэбжүүлэгдээ. Тэдэнэй тоодо ЛВРЗ-гэй залуу хүдэлмэришэн Евгений Митрофанович Мацуков оролсоно. Иимэ ажалша бэрхэ нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болоhон хүдэлмэришэд ЛВРЗ-дэ олон. Имагтал тэдэнэй шэн габьяата ажалай ашаар заводой коллектив энэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэбтэ даабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэhэн байгаа. Тиимэл хадаа заводой хүдэлмэришэд hайндэрэй жагсаалда хүхюутэй зугаатайгаар гэшхэлэлдэн ябаhан байгаа.

— Транспортын, хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэд! Транспортын, хэлхээ холбооной хэрэгсэлнүүдые хүгжөөгты, нарижуулан hайжаруулагты! Арадай ажахые хангаха хэрэг бүхы хэмжээгээр hайжаруулагты, совет хүнүүдэй эрилтые хүсэдөөр хангагты! Иимэ транспарант Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин ажалшад барижа, Соведүүдэй талмай дээрэ гаража ерэнэ. Энэ отделениин хүдэлмэришэд байгша оной апрелиин 20-до коммунис субботник үнгэргэхэ тухай Москвагай түрүү предприятинуудай үүсхэлые республика дотороо түрүүлэн дэмжэhэн байгаа. Отделениин хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ угтамжын түсэб — уялга батлан абаhан юм. Абаhан уялгануудаа ажалшадай энэ коллектив амжалтатай hайнаар дүүргэжэ байна. Гансахан апрель hара соо локомотивна депогой машинистнүүд өөhэдынгөө алмаhан электрын элшэ хүсөөр 150 шахуу поезд Петровск — Мысовая гэhэн участогта ябуулhан байха юм. Машинист - инструкторнууд А. П. Берёзкин, Н. Н. Полегаев, П. Г. Скрыпник гэгшэдэй ашаа шэрэдэг бригаданууд эрхим hайнаар ажаллажа, коллектив соогоо хүндэтэй болонхой.

Улаан-Үдын Соведүүдэй талмай дээрэ hайндэрэй жагсаал үргэлжэлhөөр. «Теплоприбор», прибор бүтээлгын заводуудай, Улаан-Үдын ТЭЦ-эй, хирпиисын болон бусад заводуудай коллективүүдэй колоннонууд hубарилдан үнгэрнэ. Оркестрэй наярха, хүнүүдэй хүхюугээр энеэлдэхэ, дууладаха, «ура» хашхаралдаха абяан бултадаа нэгэдэhэн мэтэ жабхаланта hүртэй симфони болон талмай дээгүүр зэдэлнэ.

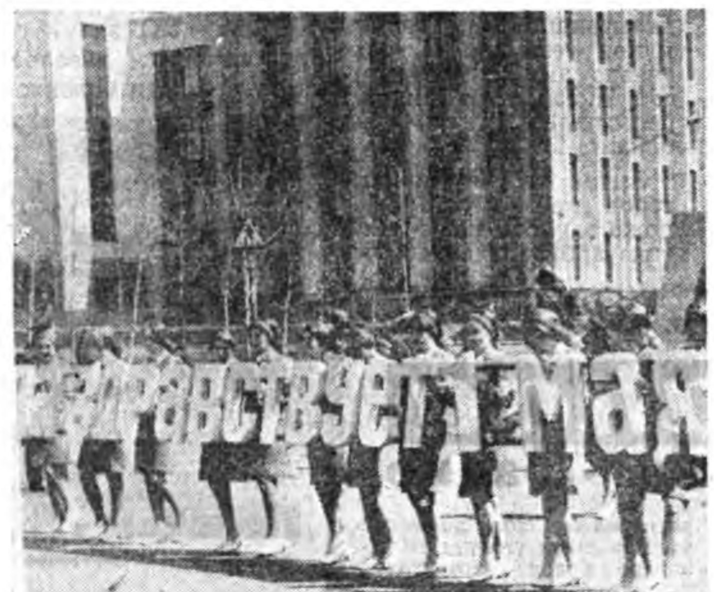
Гоё даа, hайхан даа Соведүүдэй талмай. Хайшаашье хара — Улаан тугууд, уряа лозунгнууд, транспарантнууд. КПСС-эй Буряадай обкомой байшангай урда талада автономито республикын шагнагдаhан орденүүд — Ленинэй, Октябриин Революциин, Арадуудай хани барисаанай орденууд харагдана. Хүхюу зугаа талмай дээрэ минуташье замханагүй.

Соведүүдэй талмай дээгүүр хүдөө ажахын үйлэдбэриин ерээдүйн командирнууд, — хүдөө ажахын институдай сэнгүү хүхюун студентнэр алхалалдан гарабад. Тэдэнэй hүүлээр түмэр замай, багшанарай болон бусад техникум, училищинуудай hурагшад гаража үнгэрнэ.

Буряадай республикын ниислэл Улаан-Үдэ хотын ажалшадай Майн Нэгэнэй hайндэрэй жагсаал Соведүүдэй талмай дээрэ боложо дүүрэбэ.

Юhэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ абаhан социалис уялгануудаа болзорhоонь урид амжалтатай hайнаар бэелүүлжэ шадаха байhан тухайгаа, бүхы дэлхэйн ажалшан арадтай нэгэ hанал бодолтой байhанаа, түрэл Коммунис партидаа, Совет правительстводаа үнэн сэхэ байhан тухайгаа Улаан-Үдымнай ажалшад энэ жагсаалаараа эли тодоор харуулба гээшэ.

Б. ВАНЧИКОВ,
Вл. ЛУБСАНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын Соведүүдэй талмай дээрэ Майн Нэгэнэй hайндэртэ зорюулагдаhан жагсаалда хабаадалсаhан ажалшадай коллективүүдэй колоннонууд.

С. БАЛДУЕВАЙ фотонууд.

АЛМАЗТА ХИЗААРАЙ ТҮБ

ЯХАДАЙ АССР. Заха хизааргүй ногоон хүбшэ ой соо Мирный хото сагаан шулуун олтирог мэтээр харагдадаг. Энэ хадаа оронойгмнай эгээл залуу городуудай нэгэн юм. Тэрэ Яхадта совет геологүүдай олоһон алмазай хэбтэшын газарта урган бодоһон юм.

Энэ городой зон алмазай уурхайн, шанаржуулгын фабрикын хүдэлмэришэд юм. Тэдэнэр мүнөө үеын оньһон техникэдэ хэрэглэгдэдэг үнэтэ минерал оронойнгоо промышленностьда үгэжэ байдаг.

Анхан түрүүн Мирный город майхануудаар бодожо эхилһэн юм. Мүнөө эндэ арбаад дабхар шулуун гэрнүүд бодонхой. Мүнхэ сэбдэг хүйтэн хизаарта газар доогуур малталганууд хэгдэжэ, городой барилга хэгдэнэ. Эндэ больница, һургуули, кинотеатр, спортын ордон, стадион баригданхай. Городой телевидениин студи өөрынгөө программаар дамжуулга хэжэ байдаг.

Полярна дүхэригэй дэргэдэхи энэ залуу город алмазта хизаарай ёhото түб хото болонхой.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Мирный хотын олон дабхар гэрнүүдэй барилгын талмай дээрэ. 2. Ажалай Улаан Тугай ордено кавалер, экскаваторай эрхим машинистнүүдэй нэгэн В. П. Кораблев. Тэрэ Яхадта арбан табан жэлэй урда тээ Ленинградһаа ерэһэн юм. Эгээл түрүүшын барилгашадтай хамта тэрэ город бодхоолсоо, малталгын хүдэлмэри ябуулаа. 3. Яхадай алмазууд.

ТАСС-ай фотохронико.

Хилын саанаһаа

• телефон • телеграф • радио

БҮХЫ ДЭЛХЭЙН АЖАЛШАДАЙ ҺАЙНДЭР

ПРАГА. 1974 оной Майн нэгэн бүхы дэлхэйн ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын, хүсэл эрмэлзэлээ харуулгын һайндэр болог лэ гээд профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин Майн нэгэнэй эндэ толилогдоһон уриануд соо хэлэгдэнэ.

Ажалшадта эб найрамдал эгээл үнэтэй. Арадуудай ажабайдалда тон шухала энэ хэрэг түүхэтэ удха шанартай илалтануудаар алдаршанхай гээшэ. Арадуудай аша туhада шэнэ амжалтануудые туйлахын түлө ажалшадай ажал ябуулгын нэгэдэл хэзээ хэзээнэйхиһээ шухала хэрэгтэй гээд уриа дотор тэмдэглэгдэнэ. Колониализм, шэнэ түхэлэй колониализм ба расизм гүйсэд үсадхахын түлөө тэмсэжэ байһан ажалшад болон арадуудтай, Чилиин ажалшад болон арадай үнэн сэхэ хэрэгтэй һаналаа нэгэдэн, Майн нэгэнэй һайндэрые үнгэргэхые профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци уриална. Гүрэн түрынгөө засаг хүдэлмэришэн ангиин гартаа абажа, шэнэ общество байгуулжа байһан социалис оронуудай ажалшадта профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци аха дүүгэй амар мэндые хүргэнэ.

ХАНОЙ. Ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэр—Майн нэгэнтэй дашарамдуулан, Вьетнамай ажалшадай партиин ЦК эб найрамдал бэхижүүлэн хамгаалхын түлөө, оронойнгоо хойто зүгтэ социализм байгуулхын, урда зүгтэ — национальна демократическа революци түгэсхэхын түлөө, Эхэ оронойо амгалан ёһоор нэгэдүүлхын түлөө тэмсэлдэ жагсахые бүхы вьетнам арадые уряалба.

ПАРИЖ. Франциин шэнэ президентые һунгалгын түрүүшын шатын урда тээхэнэ тохёолдоһон энэ жэлэй Майн нэгэниие һайндэрлэлгэ тон шухала удха шанартай болоно гээд, «Юманите» газетэдэ толилогдоһон Франциин коммунис партиин Политбюрогой мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Томо томо профсоюзна организацинуудай уряагаар үнгэргэгдэһэн Майн нэгэнэй демонстрацинууд ажалшадай һаналаа нэгэдэлгые, ажал ябуулгаяа түргэдхэжэ байһаниие элирхэйлэн харуулба. Демонстрацида хабаадаһан ажалшад пенсидэ гараха наһанай болзор бага болгохын, хүдэлмэриин недели богони болгохын түлөө, профсоюзуудай эрхэ сүлөө хамгаалха эрилтэнүүдые табиһан байна.

Франциин коммунис партиин Политбюро оронойнгоо зүүнэй тала баримталдаг хүсэнүүдэй хамтын кандидат болоһон Ф. Миттеранда өөһэдынгөө этигэл найдабариие үзүүлжэ байһанаа Майн нэгэнэй үдэр харуулхыень бүхы ажалшадые уряалаа.

ДЕЛИ. Индиин ниислэл хотын хүдэлмэришэдэй ажаһуудаг үйлсэнүүд һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Хүн зон айхабтар олон. Хаа хаанагүй улаан тугууд, гурбан үнгэтэй национальна тугууд намилзана. «Уласхоорондын хархис ябуулга ба империализмда эсэргүү тэмсэлдэ бүхы дэлхэйн ажалшадай нэгэдэл мандаха болтогой!», «Май, Эб найрамдал, Ленин!», «Дэлхэй дээрэ эрхэ сүлөө ба зол жаргалай түлөө!» гэһэн үгэнүүд транспарант болон лозунгнууд дээгүүр бэшэгдэнхэй.

Майн нэгэнэй һайндэрые үнгэргэлгөөр штаб-квартира болгогдоһон Индиин Компартиин национальна соведэй байрада хүн зон илангаяа олон. КПИ оронойнгоо зүүнэй тала баримталдаг бусад партинуудтай хамта Индиин хүдэлмэришэн анги ба таряашадай эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэл болгон, Майн нэгэниие үнгэргэбэ.

МЕХИКЭ. Оронойнь профсоюзна эгээл томо организаци болохо Мексикын ажалай конгресс ажалшадай эрхэ сүлөөгэй түлөө, байдал һуудалайнь саг үргэлжэ үнэтэй боложо байһанда эсэргүү тэмсэл ябуулха уряатайгаар Майн нэгэнэй һайндэрые тэмдэглэбэ. Мексикын хүдэлмэришэд ажалай хуули хазагайруулдаг ээд баяшуулда эсэргүү, хонжоо наймаашадта, национальна экономикыень муудхаажа байдаг элдэб этэгээдүүдтэ эсэргүү эрилтэ табижа байһанаа элишэлэн харуулаа.

(ТАСС).

БУДАПЕШТ

Венгер-Югославиин коммюнике

ТАСС

СФРЮ-гэй президент, СКЮ-гэй түрүүлэгшэ И. Броз Титын хани ёһоной албанай хэрэгээр апрелиин 27—28-да Венгриин Арадай Республикада ерэжэ, И. Броз Титын ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадартай хөөрэлдөөнүүдые хэһэн тухай коммюнике эндэ тунхаглагдаа.

Хоёророной хоорондохи хани харилсаан амжалтатайгаар хүгжэжэ, ВСРП-гэй ба СКЮ-гэй хоорондохи харилсаа холбоон үргэдэжэ байна гээд, хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшад үндэрөөр сэгнэһэн байна. Уласхоорондын гол шухала асуудалнуудаар Венгри, Югослави адлирхуу һанал бодолтой байна гэжэ коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ. Уласхоорондын шахардуу байдалай һуларуулагдажа байһые Янош Кадар, И. Броз Тито һайшааба.

Тобшохоноор

ПРАГА. Чехословакиие Совет Армиин сүлөөлһөөр 30 жэлэй ойе һайндэрлэлгэтэй дашарамдуулан, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй комиссиин суглаан КПЧ-гэй Генеральна секретарь Г. Гусагай түрүүлэлгэ доро эндэ болобо.

ВАРШАВА. Совет дуунай бүхэпольшын 13-дахи конкурсын түгэсхэлэй мүрысөөн Иновроцлав хотодо баярай концертээр дүүрэбэ. Воеводствонуудта болоһон хаpалгануудай лауреадууд—148 эрэгтэй, эмэгтэй дуушад энээндэ хабаадаа.

ЛОНДОН. 9 мянган хүдэлмэришэниие ажалһаань гаргаһан тухайдаа Порт-Толбодтохи заводой захиргаан соносхоо. Салин хүлһыень дээшэлүүлхэ эрилтэ табиһан 1600 заһабаришанай, техникэй буһалгаае таһалдуулха зорилготойгоор энэ хэгдэһэн байна.

РИМ. Шэнэ түхэлэй фашистнуудай харата муухай ябуулганууд Италида үргэлжэлһөөр. Үнгэрһэн амаралтын үдэр Форли шадархи Гаттео гэжэ нютагта шэнэ түхэлэй фашистнууд нютагай муниципальна соведэй байшангые галдаха һэдэлгэ хээ. Эндэхи улад зоной хамааралсаһанай ашаар түймэр сарагдаһан байха юм.

(ТАСС).

ПАРИЖ

ПОРТУГАЛИДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Португалиһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, апрелиин 30-най үглөөгүүр Лиссабоной, тэрэшэлэн Порту ба Фару аэропортнууд хүдэлжэ эхилээ. Абаралгын национальна соведэй абаһан декредээр хэблэлэй хиналта болюулагдаһан, оронойнь дээдэ һургуулинуудай хархис хүтэлбэри тушаалһаа буулгагдаһан байна. Каэтану гэгшын толгойлжо байһан правительствын захиралтаар тушаалһаа болюулагдаһан генерал Кошта Гомеш гэгшэ Португалиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй генеральна штабай начальнигай тушаалда дахинаа табигдаба.

Лиссабоной ба оронойнь бусад городуудай ажалшад хүдэлмэришэдэй уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэр — Майн нэгэниие һайндэрлэлгэдэ ехэ бэлэдхэл хэбэ. Майн нэгэн эндэ национальна һайндэр гэжэ соносхогдонхой. Португалиин хүдэлмэришэн анги ба ажалша бүхы арадай эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлэй уряа доро Майн нэгэнэй һайндэр үнгэргэгдэхэ гэжэ оронойнь зүүнэй тала баримталһан хүсэнүүд мэдүүлээ.

Абаралгын национальна соведэй түрүүлэгшэ Антониу де Спинола политическэ элдэб партинуудай түлөөлэгшэдтэй уулзалга хэжэ байна. Португалиин коммунис партиин, социалис ба христианска демокрадуудай партинуудай ородог «Португалиин демократическа хүдэлөөнэй» түлөөлэгшэд А. де Спинолотой уулзаба. Энэ уулзалгын үедэ саг зуурын правительство байгуулха тухай, политическэ партинуудай нюуса бэшэ ажал ябуулга тухай, Португалиин колонинуудай ерээдүй тухай, фашис журамай тала баригшадһаа гүрэнэй аппарат сүлөөлхэ, аюулгүйе хамгаалгын главна управлениин ба «Португалиин легионой» хүдэлмэрилэгшэдые арестовалха ба буу зэбсэгыень буляан абаха тушаа асуудалнууд хэлсэгдэһэн байна.

Абаралгын национальна соведэй хараа бодолые тайлбарилха зуураа, А. де Спинола саг зуурын правительство байгуулха хэрэгые түргэдхэхэ ба тэрээндэ засагай хүтэлбэри дамжуулан үгэхэ талаар хэмжээнүүдые абахаар бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлээ. Энэ правительствын бүридэлдэ оролсохо зэбсэгтэ хүсэнүүдэй түлөөлэгшэд имагтал сэрэгэй тушаалнуудые эзэлхэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ВЕНЭ

Франц Йонасые хүдөөлүүлбэ

ТАСС

Австриин Республика президент Франц Йонастай хахасаба. Австриин парламентын Национальна ба федеральна соведүүдэй шаналал гашуудалай заседани болобо.

Удаань федеральна канцлер Б. Крайский парламентын байшан соо хахасалгын ёһолол дээрэ үгэ хэлээ.

Ф. Йонасые Венын түбэй хүүр дээрэ хүдөөлүүлээ. Дэлхэйн олон оронуудай гүрэнэй ба политическэ элитэ мэдээжэ 140 гаран ажал ябуулагша энэ ёһололдо хабаадаһан байна. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Г. С. Дзоценидзе түрүүтэй Совет гүрэнэй делегаци эндэ СССР-ые түлөөлөө.

ДЕЛИ

Индира Гандиин мэдүүлгэ

ТАСС

Засаг барижа байһан Индиин национальна конгресс партиин организацинуудай зэргэнүүдые оронойнгоо штадуудта бэхижүүлхэ шухала тушаа Индиин Премьер-Министр Индира Ганди мэдүүлгэ хэбэ. Орисса штадай хуули гаргадаг суглаанай гэшүүдтэ зорюулан, Индиин правительствые толгойлогшын апрелиин 30-да тунхаглагдаһан бэшэг соо иигэжэ хэлэгдэнэ: хэдэ хэдэн штадуудай хуули гаргадаг суглаануудта һаяхан үнгэргэгдэһэн һунгалтын һүүлээр баруунай тала баримталдаг партинууд фашис аргануудые хэрэглэн, хуулита ёһоор байгуулагдаһан конгрессическэ правительствануудые унагаахые оролдоно. Иимэ эрхэ байдалда баруунай тала баримталдаг хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэл ябуулха хэрэгтэ засаг барижа байһан Индиин национальна конгресс партиин зэргэнүүдые хаа хаанагүй бэхижүүлхэ гээшэ тон шухала гэжэ Индира Ганди онсо тэмдэглэбэ.

ДАМАСК

Тель-Авив: ээрхэг түримхэй ябуулгаяа үргэдхэнэ

ТАСС

Апрелиин 29-дэ Израилиин авиаци Хермон хада шадараар Сириин сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдтэ добтолбо. Эндэ болоһон тулалдаанай үедэ Сириин сэрэгүүд дайсанай нэгэ самолет буудажа унагаагаа.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ Хермон хада шадар зэбсэгтэ тулалдаанууд боложо үргэлжэлһөөр гээд, Сириин Араб Республикын сэрэгэй командованиин мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Апрелиин 28-да болоһон байлдаануудай үеэр дайсанай нэгэ самолет унагаагдаа, 10 танк, бронетранспортер, радарна түхеэрэлгэ һандаагдаа.

БЕЙРУТ. (ТАСС). Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр Израилиин сэрэгүүдэй Урда Ливанай газар дайда руу добтолходонь, Ливанай сэрэгүүд артиллереэр буудажа, сухарюулһан байна. Энэ үедэ Израилиин сэрэгүүд Урда Ливанай Айт-Арун, Айн-Ата, Айн-Джарфа, Рашайя Аль-Фуххар, Кфар-Хаммам, Хаббария ба бусад һуурин тосхонуудые зэрлиг бүдүүлигээр буудаба.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ Израилиин самоледууд Ливанай агаарай дайда руу хэдэ дахин нэбтэрэн ороо. Апрелиин 28-да дайсанай самоледууд Бинт-Джбейль, Марджаюн, Хасбайя гэжэ һуурин тосхонууд шадараар Ливанай агаарай дайда руу нэбтэрһэн байха юм. Израилиин «Фантом», «Скайхок» түхэлэй бомбардировщигууд Бейрут дээгүүр хэдэ дахин ниидэ.

Нютагай хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Ливанай зэбсэгтэ хүсэнүүд гүйсэд бэлэн болгогдоод байна.

ВАШИНГТОН

Юумэнэй үнэ сэн хүндэрнэ

ТАСС

Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, хубсаһа хунарай, гуталай, промышленна эд бараанай үнэ сэнгэй, гэр байрын түлбэриин, медицинскэ хангалгын таһалгаряагүй хүндэржэ байһаарнь американецууд ехээр һанаата боложо байна.

Юумэнэй үнэ сэн ба салин хүлһэ хинаха политика бэелүүлһэнэй ашаар мүнгэнэй үнэ сэнгэй уналга зогсоохые правительство оролдоһон байгаа. Теэд энэ талаар юуншье бүтэжэ үгэнэгүй.

Олониитын һанамжын ёһоор, Америкын Холбоото Штадуудта юумэнэй үнэ сэн ороной түүхэдэ үзэгдөө дуулдаагүй ехээр хүндэржэ байна. Жэлэй дүүрэтэр медицинскэ хангалгын сэн 17—18 процент хүндэрхөөр хараалагдана. Гэр байрын түлбэри мүн лэ ургаха.

МАРТЕНҮҮДТЭ—ҮНГЭТЭ МЕТАЛЛ

СССР-эй Хара металлургиин министерствын коллеги болон металлургическа промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гай президиумэй 1974 оной I кварталай хүдэлмэриинь дүнгөөр «Вторчермедэй» Буряадай республиканска управлениин коллективтэ Бүхэсоюзна 3-дахи һуури олгоод, мүнгэн шан барюулба. Тус коллектив түмэрэй хаядаһа суглуулгаар I кварталайнгаа түсэб 109 процентээр дүүргээ гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 1808 тонно түмэрэй хаядаһа суглуулжа, оронойнгоо металлургическа заводуудта тушааһан байна.

Предприятиин түрүүшүүл, Улаан-Үдын цехэй хүдэлмэришэд Н. С. Громов, Н. А. Зубакин, А. Ф. Аблазова, М. С. Сысоев гэгшэд эрхим дүнгүүдые туйлаа. Тиихэдэ А. Н. Пермякова, К. С. Щепунова, А. И. Кузнецов, Н. М. Вернацкий болон бусад уялгаа болзорһоонь урид дүүргээд, май һарын түсэбөөр хүдэлнэ.

«Вторчермедэй» Буряадай республиканска управлениин коллектив металлургнуудай һайндэрэй хүндэлэлдэ түрүүшын хахад жэлэй түсэбые июниин 20 болотор дүүргэхэ зорилго урдаа табина.

В. БЕРЛОВИЧ.
«Вторчермедэй» Буряадай республиканска управлениин ахалагша инженер.

ТҮМЭР ЗАМШАДАЙ ЭСТАФЕТЭ

Междуреченскэдэхи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ шахтоуправлениин хүдэлмэришэд улаан субботнигой үдэр малтажа абаһан шулуу нүүрһэеэ Находкын хүдэлмэришэдтэ эльгээбэ. Энэ нүүрһэ шэрэһэн составые түмэр замшадай эгээл эрхим комсомол-залуушуулай колоннонууд ябуулаа. Улаан-Үдын локомотивна депогой эрхим машинист, комсомолец Владимир Сокол, туһалагша Александр Лебедев гэгшэд энэ составые Мысовая станциһаа Улаан-Үдэ хүрэтэр асараа. Эндэһээ саашань Петровский завод хүрэтэр эстафетэ дамжуулан, мүн лэ эрхим хүдэлмэришэд, комсомолшууд А. Смольников, А. Дьяконов гэгшэд поезд жолоодоо.

Шахтёрнуудай бэлэгые саг соонь хүргэжэ үгэхэ гэжэ түмэр замай хүдэлмэришэд оролдон ажаллаа.

Б. БАТОЕВ.

ХАРГЫН УСАЛ УСАДХАЯ

Автобусой жолоошон Петраков гэгшэ Куйбышевай ба Коммунистическэ гудамжануудай уулзалдаһан харгы дээрэ 30-дахи һургуулиин 6-дахи классай һурагша үйлсэ хүндэлэн гаража ябаһан Валерий Тарасов гэгшые дайраа. Мүнөө гэмтэһэн хүбүүн зүүн хүлэйнгөө хурга тайруулха баатай болобо.

Эндэ хүн зоной хүлгөөтэй газар. Тиимэшье байнгүй аргагүй: дүтэ шадар магазин, рынок болоод эмхи зургаанууд олон. Эндэ жолоошодшье, ябаган хүнүүдшье анхаралтай, болгоомжотой ябаха ёһотой. Гэбэшье ябаган хүнүүд ехэл һанаа амараар харгы хүндэлэн гарадаг. Машинын ябадаг харгы дээрэ гараха ушар олон дайралдадаг.

Ехэшүүлые һажаагаад, үхибүүд хамаагүйгөөр ябадаг байна. Үйлсын дунда тогтошохо, ябажа байһан машинын урдуур гүйгөөд гараха Үхибүүдэй машина доро оролго апрель һарада олон ушардаг. Юуб гэбэл, хабар болоходо, үхибүүд олоороо газаа ябадаг болоно. Иимэһээ харгын аюулһаа һэргылхэ тухай дахин дахин дабтаха хэрэгтэй.

Түрэлхид, багшанар, хүмүүжүүлэгшэд! Үдэр бүхэндэ үхибүүдтэ энээн тухай һануулжа байгты. Машинын харгы дээрэ үхибүүдые бү наадхуулагты.

Жолоошод! Улам анхаралтай ябагты. Илангаяа һургуули, хүүгэдэй саад болон үхибүүдэй бусад эмхи зургаанудай хажуугаар болгоомжотой ябагты. Үхибүүдэй, наһатай зоной үйлсэ хүндэлэн гаража ябахада, хүлеэн татагты. Хүнүүд олон машинын гарахые хүлеэжэ ядахадаа, урдуурнь гүйжэрхидэг. Иигээд лэ машина доро орошодог байха юм.

Жолоошод ба ябаган хүнүүд! Бэе бэедээ анхаралтайгаар хандагты.

Г. МОРГУНОВА.
Буряадай АССР-эй МВД-гэй ГАИ-гай инструктор.

ТЕЛЕВИДЕНИ

ЧЕТВЕРГ, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 11.55 — Дамжуулгын программа. 12.00 — Телевизор харагшадай бэшэгүүдээр зохёогдоһон амаршалгын концерт.

«Орбита». 13.05 — һүүлэй һонин. 13.10—Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха (үнгэтэ). 13.40 — Үхибүүдтэ «Алтан эбэр» гэжэ уран һайханай фильм-онтохон. 14.55 — Телевизор харагшадай бэшэгүүдээр зохёогдоһон хүгжэмтэ программа. 15.30 — 15.40 — Забһарлалга. 15.40. — «Залуушуул» гэһэн дамжуулга. Агитбригадануудай бүхэсоюзна конкурс. 17.10 — «Куклы улыбаются» — эстрадна программа. 17.40 — «Минии хуби заяан»—телевизионно уран һайханай олон серитэй фильм (1-дэхи сери) түрүүшынхеэ харуулагдаха. 18.50—«Время» — мэдээсэлэй программа. 19.20 — «Театртай уулзалганууд». ВТО-гой А. Яблочкинагай нэрэмжэтэ актёрнуудай Түбэй байшанһаа дамжуулга хэгдэхэ. 20.50 — 21.00 — Забһарлалга. 21.00 — Москвагай зунай спортын хаһа нээлгэ. Футболоор СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Динамо» (М). В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Түбэй стадионһоо дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 23.00 — «Үзэсхэлэн һайхан сэнхир Дунай мүрэн дээрэ». Концерт (үнгэтэ). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ПЯТНИЦА, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 13.05 — һүүлэй һонин. 13.10 — «Москвагай концертын залнуудаар». 14.10 — «Элүүр энхэ байлга» гэһэн программын почто. 14.30 — «Ан амитадай аймаг» (үнгэтэ). 15.30—15.40— Забһарлалга. 15.40 — Мультфильмнүүдэй программа (үнгэтэ). 16.00—Останкинадахи һайндэрэй үдэшэ (үнгэтэ). 17.45—«Минии хуби заяан» — телевизионно уран һайханай фильм (2-дохи сери). 19.00—«Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «Нүхэр дүүнүүд» — хүгжэмтэ эстафетэ (үнгэтэ) 20.55 — 21.05 — Забһарлалга. 21.05 — «Экранда — кинокомеди». «Хабар» — уран һайханай фильм. 22.50 — Мэдээжэ симфониин хүгжэмэй концерт. 23.05 — Мульт-концерт (үнгэтэ). 20.00 — Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.30—«Вызываю огонь на себя» — телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 21.00 — «Ханхиныш, дүүмни!». Фильм-концерт. 21.35 — «Манай ТУ-154» — документальна фильм.

СУББОТО, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 13.05 — һүүлэй һонин. 13.40 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха (үнгэтэ). 13.30 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 14.30 — Венгриин Арадай Республикада болоһон «Алтан тугас шубуун» гэһэн арадай хүгжэм гүйсэдхэдэг уласхоорондын конкурсын лауреадууд ба дипломантнуудай концерт (үнгэтэ). 15.30—15.40—Забһарлалга. 15.40—«Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 16.40 — «Эб найрамдал, Ажал, Май» — уран зохёолой дамжуулга. 17.10 — Телевизор харагшадай бэшэгүүдээр зохёогдоһон хүгжэмтэ программа. 17.40 — Минии хуби заяан» — телевизионно уран һайханай фильм (3-дахи сери). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «Артлото» — эстрадна программа. (үнгэтэ). 20.40—20.50—Забһарлалга. 20.50—П. Бомарше. «Безумный день, или женитьба Фигаро» — Москвагай сатирын театрай табиһан телевизионно фильм-зүжэг (үнгэтэ). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Вызываю огонь на себя» — телевизионно уран һайханай фильм (2-дохи сери). 20.45 —«Ритмы заснеженных гор» — фильм-концерт. 21.15 — «Авто, еще авто» — телевизионно документальна фильм.

(Газетымнай удаадахи номер майн 5-да гараха).

...

«Спортлотогой», «Спортлото—2-ой» ээлжэ... ражай дүнгүүд апр... 30-да Москвада гар... ба.

«Спортлото»: 41 ...нис), 43 (фехтовани...), (буудалга), 29 (пара... на спорт), 19 (ака... ческэ һэлюурдэлгэ), ... (һур харбалга).

«Спортлото—2»: ... (тамаралга), 39 (са...), 10 (буер), 8 (бокс), ... (бадминтон), 42 (... атлетикэ).

(ТАСС).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, ... редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариата — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, ...ветского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приемная — 56-62, ...шинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

□ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02391. Заказ № 004...